

GŁOS PORANNY

DZIENNIK SPOŁECZNY, POLITYCZNY I LITERACKI

Redakcja i Administracja Piotrkowska Nr. 101. — — — Cena 35 groszy — — — Telefony: Redakcja Nr. 144-44 Administracji i Ekspedycji Nr. 177-77 Nr. konta P.K.O. 66.155 i 64730
Redaktor przyjmuje od godz. 5-ej — 7-ej wieczorem.

REWIZJA U WICEMARSZAŁKA SEJMU

Krwawe starcie w klubie sejmowym między b. posłem Niedziałkowskim a płk. Ścieżyńskim

Rewizje w mieszkaniach b. posłów z opozycji

Warsz. koresp. „Głosu Porannego“ (Fr.) telefonuje:

Onegdaj w nocy dokonano w Warszawie szeregu rewizji w mieszkaniach działaczy stronnictw opozycyjnych. Przewszystkiem dokonano rewizji w mieszkaniu b. posła ze Stron. Chłopskiego, dr. Wróny. Podczas rewizji zabrano papiery i dopytywano się o nieobecność w mieszkaniu i w Warszawie dr. Wróny. W parę godzin później dokonano szczegółowej re-

wizji w mieszkaniu jednego ze współpracowników „Gazety Chłopskiej“.

Wreszcie tejże samej nocy dokonano rewizji w mieszkaniu wicemarszałka Dąbskiego, przy czym podczas rewizji dopytywano się, czy nie znają miejsca pobytu dra Wróny.

Awantura w bufecie sejmowym

Warsz. kor. „Głosu Porannego“ (Fr.) telefonuje:

Wczoraj o godzinie 11 rano, w bufecie sejmowym, przywódca PPS, b. poseł Niedziałkowski siedział przy stole dziennikarskim, rozmawiając z dziennikarzami. Nagle podszedł do niego kierownik sanacyjnej agencji prasowej „Iskry“ płk. Wyżel - Ścieżyński i krzyknął:

— Pan mnie dzisiaj osobiście obraził w „Robotniku“!

Po tych słowach płk. Ścieżyński uderzył pos. Niedziałkowskiego grubą łaską przez głowę.

Na ten widok porwali się z sąsiedniego stolika siedzący tam b. posłowie PPS, z pp. Żuławskim i Stańczykiem na czele i rzucili się na płk. Ścieżyńskiego. Na głowę napastnika

spadły razy. Posypały się popielniczki i wazoniki, ktoś chwycił za krzesło. B. poseł Baranowski uderzył płk. Ścieżyńskiego w twarz. Poseł Żuławski wyrwał mu łaskę.

Wybuchł nieopisany tumult. Po dobrej chwili walczących rozdzielono.

P. Niedziałkowski ma mocno zranioną głowę, a cieknąc krew połaję mu koszulę i marynarkę.

Tłem zajęcia była nofalka, która ukapała się we wczorajszym „Robotniku“ a dotycząca osobiście płk. Wyżel - Ścieżyńskiego.

P. Irena Kosmowska wypuszczona za kaucją na wolność

Warsz. koresp. „Głosu Porannego“ (Fr.) telefonuje:

Sąd apelacyjny w Lublinie rozpatrywał dziś o godz. 12 w południe na tajnym posiedzeniu wniosek obrońców p. Ireny Kosmowskiej w sprawie zamiany dla niej środka zapobiegawczego i wypuszczenia na wolność za kaucją. Sąd po naradzie postanowił przychylić się do wniosku obrony i za kaucją 500 zł. wypuścił p. Kosmowską na wolność.

Marsz. Piłsudski zabrania

konfiskować za ataki osobiste

„Gazeta Warszawska“ w numerze 273 z dnia 20 września r. b. w notatce p. t. „Dochody p. Piłsudskiego“ przytoczyła artykuły „Robotnika“ i „Głosu Narodu“ odnośnie dochodów osobistych marsz. Piłsudskiego, wyrażając jednocześnie zdziwienie, że dzienniki te nie zostały skonfiskowane za podanie wiadomości, dotyczących osobiście marsz. Piłsudskiego.

Dowiadujemy się, że marszałek Piłsudski kategorycznie zabronił konfiskowania i ścigania na drodze karnej dzienników, za podawanie wiadomości nieprawdziwych, dotyczących się jego nie jako szefa rządu, lecz osoby prywatnej.

Dowiadujemy się ze źródeł bezwzględnie miarodajnych, że

marszałek Piłsudski pobiera stale jedną pensję, jako generalny inspektor sił zbrojnych.

Skarga o oszustwo przeciwko b. posłowi

Warszawski kor. „Gł. Porannego“ (Fr.) telefonuje:

Były poseł żydowski Chaim Rasner oskarżony został przez Abrahama Cytryna o oszustwo na stanowisku prezesa „Sużyty“. Sprawa ta ma się znaleźć w najbliższych dniach na wokandzie sądu powiatowego.

Opieczątowanie ruchomości „Robotnika“

Warsz. kor. „Głosu Porannego“ telefonuje:

Dowiadujemy się, że w dniu 20 b. m. opieczątowane zostały przez komornika za zaległość podatkową i inne świadczenia maszyny, oraz urządzenia redakcyjne wydawnictwa „Robotnik“ w Warszawie. Pomimo to „Robotnik“ wychodzi w dalszym ciągu na własnych maszynach.

Towarz. Budowy Domków Rob. Sp. Akc.

Wileńska 24/30.

Dojazd tramwajami 5, 8 i 16

odnajmuje domki

na dogodnych warunkach

Przyчем wplacany czynsz za komorne daje prawo pierwokupu i zalicza się wplacone sumy w poczet kapitału potrzebnego do kupna. Bliższe i szczegółowe informacje na miejscu u p. Karola Pelki

Cukiernia Nowa Esplanada PIOTRKOWSKA 100 tel. 111-92

TYLKO NA KRÓTKI CZAS!

Codziennie koncerty zespołu węgierskiego pod kierunkiem słynnego wirtuoza A. BABITSCH'A
Jednocześnie poleca swoje wyroby cukiernicze. 8574

Les Tissus A.G.B.

Piotrkowska 80

Nadeszły OSTATNIE NOWOŚCI na sezon zimowy w wełnach i jedwabiach.

Zwracamy uwagę Szanownej Klienteli na znaczną **zniżkę cen** w naszym dziale jedwabi.

Bez nietykalności poselskiej niema parlamentu

Kwestja immunitetu czyli nietykalności poselskiej została ostatnio znów wysunięta na porządek dzienny.

Przeciwnicy nietykalności poselskiej ponawiają swe stare ataki, utrzymując, iż immunitet poselski jest jakimś przywilejem bezkarności, że za pomocą immunitetu poselskiego są pokrywane różnego rodzaju przestępstwa, „strzelania do polleji, jakieś macherki z wekslami, oszukaństwa i szantaże, no i temu podobne paskudztwa”, jak się wyraził w ostatnim wywiadzie p. marszałek Piłsudski.

Stale ataki na immunitet poselski mogłyby nasunąć przypuszczenie, że nietykalność poselska stanowi jakiś wynalazek „sejmokracji”.

Otóż tak nie jest.

Reguła nietykalności poselskiej, instytucja immunitetu poselskiego nie jest żadnym wynalazkiem sejmokracji. Jest to reguła, która wszędzie towarzyszy konstytucjonalizmowi, nie mówiąc już o ustroju parlamentarnym republikańskim.

Instytucja immunitetu poselskiego powstała w Anglii w XVI stuleciu, a w r. 1688 została zawarowana w art. 9 słynnego „bill of rights” (ustawa o prawach), według którego to artykułu za mowy i działalność w parlamencie poseł nie może być ścigany sądownie i odpowiada jedynie przed parlamentem. Prawo to powstało w wyniku długiej walki parlamentu przeciw zakusom władzy królewskiej, która dążyła do ograniczenia wolności parlamentu, ścigając drogą sądową opozycyjnych członków i zbijając ich mowy i działalność poselską. Już w XVII wieku immunitet poselski powstaje w Anglii jako gwarancja praw parlamentu, jako ostoję jego niezależności. Za wyjątkiem Prus nigdzie nie dochodziło do walki pomiędzy reprezentacją narodową, a władzą królewską o uznanie zasady nietykalności poselskiej; wraz z ustrojem konstytucyjnym wszędzie wprowadzano zasadę immunitetu poselskiego. Nie dziw więc, iż regułę nietykalności poselskiej spotykamy we wszystkich konstytucjach. Zasada immunitetu parlamentarnego zawarta jest we wszystkich konstytucjach francuskich, w konstytucji Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej, w konstytucji włoskiej, w konstytucji austriackiej z r. 1867 i nawet w reakcyjnej przedwojennej konstytucji niemieckiej.

Za wyjątkiem ustrojów autokratycznych, we wszystkich państwach konstytucyjnych, nie tylko w republikach, ale

nawet w monarchjach ograniczonych — zasada nietykalności poselskiej jest konstytucyjnie zagwarantowana dla umożliwienia parlamentowi stania na straży praworządności, dla uniezależnienia parlamentu od władzy wykonawczej i umożliwienia reprezentacji narodowej należytego, niezawisłego spełniania swych zadań i funkcji państwowych.

Jest więc rzeczą zupełnie zrozumiałą, że nietykalność poselska została wprowadzona równie i do konstytucji marcowej.

Ze twórców konstytucji marcowej nie chodziło bynajmniej o jakieś pokrywanie szacher, macherek i temu podobnych przestępstw wyraźnie wyznika z art. 21 konstytucji, który przewiduje cały szereg hipotez i odróżnia zbrodnię pospolitą od aktów politycznych. Nie wdając się w drobiazgową analizę omawianego artykułu konstytucji, przytoczę jedynie pierwszy jego ustęp, zawierający sedno sprawy.

„Posłowie nie mogą być pociągani do odpowiedzialności za swoją działalność w sejmie, lub poza sejmem, wchodzącą w zakres wykonania mandatu poselskiego, ani w czasie trwania mandatu, ani po jego wygaśnięciu. Za przemówienia i odczytania się tudzież manifestacje w sejmie posłowie odpowiadają tylko przed sejmem”.

Z przytoczonego tekstu wynika niezbicie, iż autorem konstytucji marcowej chodziło o zagwarantowanie posłom swobodnego, niezawisłego wykonania ich mandatu, chodziło o zabezpieczenie praw opozycji wobec rządów, o uniemożliwienie szykan i prześladowania opo-

zycji przez rząd (niezależnie od tego, kto jest w pozycji i kto jest u steru rządu) nawet w okresie, który marszałek Piłsudski nazwał „czasem normalnym”, t. j. po wygaśnięciu mandatów.

Jest to tembardziej jasne, iż wedle tegoż artykułu 21-go „w wypadku schwywania posła na gorącym uczynku zbrodni pospolitej, jeżeli jego przytrzymanie jest niezbędne dla zabezpieczenia wymiaru sprawiedliwości względnie dla unieszkodliwienia skutków przestępstwa, władza sądowa ma obowiązek bez zwłocznego zawiadomienia o tem marszałka sejmiku dla uzyskania zezwolenia na areszt i dalsze postępowanie karne”.

Za wyjątkiem działalności opozycyjnej i to w granicach wykonania mandatu poselskiego konstytucja marcowa nie pokrwa żadnych przestępstw posłów. Nie mówiąc już o zbrodniach pospolitych, konstytucja zaznacza, że „za naruszenie prawa osoby trzeciej” posłowie „mogą być pociągani do odpowiedzialności sądowej, o ile władza sądowa uzyska na to zezwolenie sejmiku”.

Podkreślone przezemnie ograniczenie, specjalna procedura wydawania posłów sądom przez parlamenty jest rzeczą zupełnie naturalną, gdyż znane są w historii wypadki, gdy w walce przeciw ludowładztwu, w walce z przedstawiciel-

stwem narodowym rządu autokratyczne „montowały” różnego rodzaju afery i pospolite zbrodnie poselskie.

Podczas obrad komisji konstytucyjnej ostatniego sejmiku, p. Jan Piłsudski wysunął zarzut, że „wnioski o wydanie (posłów) leżą w komisji do nieskończoności”, to zarzut ten jest blady, gdyż dla uniknięcia podobnej zwioki wystarczy wprowadzenie do regulaminu sejmowego, a nawet do konstytucji terminów imperatywnych.

Twierdzenie zaś, jak to zrobił p. Jan Piłsudski, iż parlamenty nie wydają posłów sądom, „licząc, że jak postąpi względem kuma, tak kum postąpi względem mnie” jest zupełnie mylne, albowiem opozycja, przeciwnicy polityczni mają w normalnych warunkach możność apelowania do opinii publicznej tak z trybuny sejmowej, jako też i za pomocą prasy.

Nie tylko analiza art. 21-go naszej konstytucji, ale analiza porównawcza wszystkich konstytucji dowodzi, iż sedno immunitetu poselskiego zawarte jest właśnie w pierwszym, wyżej cytowanym ustępie artykułu 21-go konstytucji marcowej, i polega na zagwarantowaniu praw reprezentacji narodowej wogóle, a opozycji (każdej opozycji) w szczególności. I właśnie dlatego, że instytucja nietykalności poselskiej, nietykalności politycznej, ma jako cel zwłaszcza zagwarantowanie praw opozycji, zrzeczenie się przez klub BB, nietykalności poselskiej było gestem pozbawionym wszelkiego sensu, gestem nawskroś demagogicznym.

Historja prawa konstytucyj-

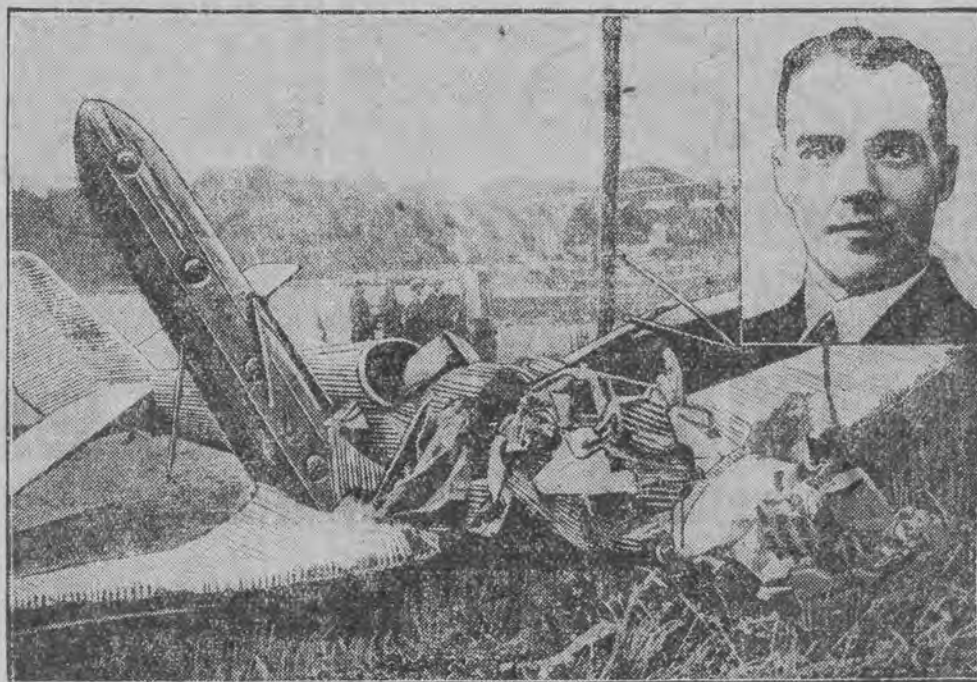
nego dowodzi niezbicie, iż immunitet poselski jest jednym ze środków ngruntowania rzeczywistej kontroli władzy ustawodawczej nad władzą wykonawczą, jedną z gwarancji praworządności, jedną z podstaw wszelkiego istotnego parlamentaryzmu. Kto zwalcza immunitet poselski, ten zdmiera ku autokracji. Przedstawicielstwo narodowe bez immunitetu poselskiego nie może stanowić rzeczywistej reprezentacji narodu i staje się fikcją. I istotnie, nie było immunitetu poselskiego w monarchjach absolutnych, nlema go również i w autokratycznym ustroju sowieckim, albowiem tak w jednym, jak i w drugim wypadku władza państwowa, rząd zagarnia wszystkie funkcje, a naród staje się biernym przedmiotem władzy, staje się „contribuens plebs”, biednym płatnikiem wszelkiego rodzaju podatków i danin, „faillable et corraable a merci”, zdany na łaskę i niełaskę autokracji.

Obrońca immunitetu poselskiego nie jest żadną „kasnistką prawniczą”, ani holdowniem „przeżutym kodeksom”, lecz nakazem rzeczywistej rafej stanu; broniąc nietykalności poselskiej, stajemy się w obronie praworządności, w obronie wolności i prawa narodu.

S. CZECZELNICKI

Dr. med.
N. LUBICZ
specjalista chorób skórnych,
weneryczn. i moczopłciowych
wznowił przyjęcia
przy ul. Cegielińskiej 43,
tel. 141-32.
Przyjmuje od 8-10, 12-2 i od 5-8
w niedzielę i święta od 9-1.
Dla pań oddzielna poczekalnia.

Tragiczny koniec bohatera

Szwedzki lotnik Nilsson (w medaljonie) wstawiony ratowaniem zało gi wyprawy napowietrznej Nobllego do bleguna, spadł pod Sztokholmem z maszyną i zabił się.

1-szy Dźwiękowy Kino-Teatr w Łodzi

„SPLENDID”
NARUTOWICZA 20

OTWARCIE SEZONU 1930-1931

Wielkim superfilmem dźwiękowym produk. „UFA”, genialnym arcydziełem reżysera **JOE MAY**

p. t.

**TRAGEDJA
KOCHANKÓW**

wg. znakomitej powieści
„Der unsterbliche Lump”

Role główne kreują

**Liana Haid,
Gustaw Fröhlich
H. A. Schlettow**

Stronę muzyczno-wokalną opracowa, osobiście **RALPH BENATZKY**, kompozytor wszechświatowej sławy.

Między innymi odśpiewane będą dwa najnowsze przeboje: 1. Pozwól mi ująć twą dłoń. 2. Twe oczy piękna pani.

Ponadto Nadprogram mówiony w całości po polsku. Passepartouts i bilety wolnych wejść nieważne. Początek o g. 4, 6, 8 i 10.

Ceny miejsc na I seans o g. 4

zł. 1, 2 i 3.

Bilety ulgowe do godz. 6-jej

Jeszcze jeden**B. senator Kozicki
aresztowany**

Warsz. Kor. „Głosu Porannego“ (Fr.) telefonuje: Aresztowany został były senator „Selrobu“ Sergjusz Kozicki z polecenia władz prokuratorskich.

**Frontem na Zachód
Głos dziennika niemieckiego**

BERLIN, 20 IX. „Vossische Zeitung“ zwraca znowu uwagę, że wybory w Polsce odbywać się będą pod hasłem obrony granicy zachodniej — i jako dowód przytacza odczyt „Strzelca“ w czasie antynieemieckiego tygodnia.

W ten sposób — pisze wymieniony organ — pragnie Piłsudski przełamać front opozycji, zwłaszcza jego narodowo-demokratyczny odcinek.

Dalsza zniżka**pożyczki niemieckiej**

NOWY JORK, 20 września. (Unja) — W dniu wczorajszym kurs pożyczki niemieckiej spadł na giełdzie nowojorskiej z 84 i trzy ósme do 81 i siedem ósmych. Tak gwałtowną zniżkę pożyczki niemieckiej spowodowała uporczywie utrzymująca się pogłoska o mającym nastąpić zamachu stanu planowanym rzekomo przez hitlerowców. Od czasu wprowadzenia niemieckiej pożyczki państwowej na giełdę, kurs 81 i siedem ósmych jest najniższym.

**Sukces centrowców
na Śląsku Opolskim**

BERLIN, 20 września. (Pat.) Dzienniki ogłaszają urzędowe zestawienie wyników głosowania w okręgu opolskim. Ilość uprawionych do głosowania wynosiła 862.807 osób (w roku 1928 — 816.942). Na podstawie wyniku wyborów uzyskali socjaliści - demokraci niemiecko-narodowi i hitlerowcy po 1 mandacie, centrum 3. Pozostałe mandaty komisja wyborcza podzieliła odpowiednio do ilości otrzymanych mandatów do list państwowych.

Krwawy finał**wizyty policji w potajnym browarze**

NOWY JORK, 20 września. (Unja) — Policja amerykańska wykryła w New Jersey potajny browar. Policja wpadła do browaru i aresztowała kilka naście osób, które były zatrudnione przy sporządzaniu piwa. Jednak w chwili, gdy policja po rewizji zamierzała wyprowadzić aresztowanych, celem odprowadzenia ich do więzienia, do browaru wpadło 12 uzbrojonych drabów, którzy oddali kilka strzałów do policji. Komisarz został zabity, pozostali policjanci rozbrojeni. W ten sposób banda zwolniła swoich kompanów.

Widmo nowej wojny**przedstawiają lidze narodów kobiety 56 krajów**

GENEWA, 20,9. (PAT) Sześć stowarzyszeń kobiecych, reprezentujących 40 milionów z 56 krajów, wystosowało apel do zgromadzenia ligi narodów w Genewie, zwracający jego uwagę na budzącą grozę, stale wzrastającą tendencję przewidywania możliwości wojny. Apel zakłada zgromadzenie, ażeby zagwarantowało wypełnienie postanowień paktu Briand — Kellog, który jedynie może uchronić ludzkość od nieszczęścia.

Sprawy mniejszości narodowych**tematem obszernej dyskusji na komisji ligi
Min. Zaleski przeciwko utworzeniu specjalnej komisji mniejszości**

GENEWA, 20,9. (PAT) — Szwajc. Ag. Tel. Na posiedzeniu VI-ej komisji zgromadzenia ligi narodów jugosłowiański minister spraw zagranicznych, Marinkowicz, zabierając głos, zwalczał słuszność oświadczenia, złożonego w dniu wczorajszym przez hr. Apponyiego według którego rada upoważniona jest do zmiany procedury mniejszościowej. Marinkowicz stwierdza, że procedura ta została ustalona przez traktaty mniejszościowe i że dokonanie w niej zmian nie jest możliwe bez zgody zainteresowanych rządów. Nie można oczekiwać zgody na rozszerzenie procedury mniejszościowej.

Z kolei zabrał głos w dyskusji szwajcarskiej radca związkowy Motta, stwierdzając, że problem mniejszościowy porusza w wysokim stopniu również i opinie publiczną Szwajcarii. Milczenie z jego strony mogłoby być tłumaczone w ten sposób, jakoby przedstawi-

ciel Szwajcarii zachowywał się obojętnie wobec całej dyskusji. Byłoby to tembardziej niestosowne, że właśnie szwajcarskie dzieje dostarczają przykładu, jak w ciągu wieków udało się z obywateli, należących do trzech różnych kultur, wytworzyć jeden naród. Motta wita fakt, że przez przekazanie komisji rozważanej części sprawozdania generalnego sekretarza stało się możliwym omówienie ważnej tej sprawy w ciągu debaty, nacechowanej atmosferą przyjaźni i przenikniętej prawdziwym duchem ligi narodów. Motta stwierdził, że dotychczas nie sformulowano pozytywnego wniosku w tej kwestii i że Szwajcarii wypowiada się za przedstawieniem sprawozdania plenarnemu zgromadzeniu ligi. Mówca jest również zdania, że naprzód należy przekonać się, jaki będzie wpływ postanowień madryckich.

GENEWA, 20,9. (PAT) W VI-ej komisji zgromadzenia ligi narodów

min. Zaleski dowodził, że dla traktowania spraw mniejszościowych jest kompetentna rada ligi i przekazywanie pewnych kompetencji specjalnym komitetom trzech stanów już przekroczenie pełnomocnictw rady ligi, zakreślonych w traktatach mniejszościowych. Na to przekroczenie kompetencji rady ligi zgodzili się dobrowolnie państwa, mające zobowiązania mniejszościowe. Min. Zaleski oświadczył następnie formalnie w imieniu swego rządu, że odrzuca wszelkie dalsze rozszerzenia dobrowolnie przyjętej dotychczasowej procedury i stanowczo przeciwstawia się utworzeniu specjalnej komisji mniejszościowej. Zdaniem min. Zaleskiego, mniejszości powinny wystrzegać się szukania pomocy poza granicami swych państw, gdyż zwracanie się ich o pomoc zagranicę losu ich nie polepszy, lecz przeciwnie może go pogorszyć.

**Reorganizacja sekretariatu Ligi
napotyka na poważne trudności****Niemcy domagają się udziału w kierownictwie politycznym**

GENEWA, 20 września. (Ar.) Reorganizacja sekretariatu ligi narodów, której najważniejszy punkt stanowi odpowiedzialność polityczna i kierownictwo spraw ligi narodów, spoczywające dziś wyłącznie w rękach francusko-angielskich, została w sobotę zaatakowana w komisji budżetowej zebrania ligi narodów. Zasadnicze sprzeczności pomiędzy żądaniami Anglii, Francji i Polski z jednej strony a Niemiec, Włoch i Japonii z drugiej strony, które uwidatniły się już podczas prac przygotowawczych, wystąpiły na nowo z całą siłą zaraz na początku konferencji.

Rząd włoski zażądał z całą stanowczością utworzenia komisji doradczej przy generalnym sekretarzu ligi narodów jako częściowej poręki współpracy wszystkich państw, będących członkami ligi, w kierownictwie politycznym sekretariatu.

Angielski podsekretarz stanu Delton sprzeciwił się temu żądaniu jaknajbardziej, gdyż przez to zostałaby ograniczona pełnia władzy obecnego angielskiego sekretarza generalnego ligi narodów.

Poza technicznymi kwestjami nowej organizacji, które szczegółowo omówiono, stała jednak niezmiernie dla Niemiec i Włoch wagi kwestja, czy sekretariat generalny ligi narodów ma pozostać jak dotąd wyłącznie narzędziem politycznym rządu francuskiego i angielskiego, czy też i innym

**Zwłoki Andreego
płyną do ojczyzny**

SZTOKHOLM, 20,9. (U) Śmierć Andreego szczętki szwedzkiego badacza polarnego Andree oraz jego towarzyszy przewieziono zostały okrętem z Tromsø do stolicy Szwecji. Sztokholm. Wczoraj odbyło się jeszcze w katedrze w Tromsø uroczyste nabożeństwo żałobne za spokój dusz bohaterów badaczy. Po nabożeństwie trumny wraz z zwłokami wszystkich trzech bohaterów przeniesiono na okręt, który odpłynął do Sztokholmu.

Zamiast niemieckiego—rosyjskiego

Jednym z ostatnich zarządzeń czeskiego ministra oświaty w czeskich szkołach powszechnych w Pradze zniesiono naukę języka niemieckiego. Zarazem zaś postanowiono wprowadzić do szkół kursa języka rosyjskiego. Zarządzenia te wywołały oburzenie Niemców czeskich, którzy zapytują zgroźnie, który z dwóch języków uważa Czechosłowacja za ważniejszy.

Dr.
W. Polakowski
Przyjmuje od 4—5
choroby kobiece położnictwo
ul. PIOTRKOWSKA 113
tel. 127-10.

**Tajemnicza kradzież
w kasie biletowej
w stolicy**

Z Warszawy donoszą: Wczoraj urząd śledczy został powiadomiony, iż z jednej z kas biletowych na dworcu gdańskim skradziono 11,500 zł., pobrane przez kasjera za bilety. Kradzież dokonano przy pomocy podrobionych kluczy. Mimo, iż śledztwo powierzono najdzielniejszym wywiadowcom urzędu śledczego, sprawa kradzieży przedstawia się niemal tajemniczo.

**Sfraszna katastrofa
autobusowa**

LONDYN, 20 września (U) — W hrabstwie Kent miał miejsce straszny wypadek. Napelniony pasażerami autobus najechany został przez pociąg towarowy. Skutki zderzenia były fatalne. Kierowca omnibusu poniósł śmierć, 26 pasażerów zaś odniosło ciężkie obrażenia.

**Znaczna poprawa
na rynku pracy
we Francji**

PARYŻ, 20,9. (Ar.) — Jak wynika ze sprawozdania statystycznego ministerstwa pracy, ogólna liczba bezrobotnych we Francji wynosi obecnie 904 osoby, podczas gdy w ubiegłym tygodniu było ich 928. Ponieważ przemysł francuski w tym samym okresie przyjął 2702 robotników zagranicznych, między nimi 861 włochów, 395 portugalczyków, 336 polaków i 35 Niemców, nie może być faktycznie mowy o bezrobociu we Francji.

S. O. S.**Burzaczyni spustoszenia
nad kanałem La Manche**

LONDYN, 20,9. (Unja) — Nad kanałem La Manche pojawiły się niebywałe burze. Wiele okrętów daje rozpaczące sygnały S. O. S. 49,50-tonowy okręt oderwał się w porcie Klimouth z łańcuchów popłynął i przybił do brzegu w pobliżu Portlandu. Kilka samolotów ledwie zdążyło do swych lotnisk. Ruch lotniczy został przerwany. Na wybrzeżu burza poczyniła poważne spustoszenia. Dotychczas obliczone szkody wynoszą około 300,000 złotych.

**Próby puczu w Niemczech
będą zdlawione w zarodku**

BERLIN, 20,9. (PAT) — Biuro informacyjne Conti ogłasza komunikat, zaprzeczający kategorycznie alarmom zagranicznym o rzekomych rozruchach w Niemczech. Berlińskie koła polityczne — oświadcza komunikat — uważają pogłoski tego rodzaju za zwykły manewr giełdowy, zaaranżowany przez zagranicę na podstawie informacji, ogłaszanych przez część prasy niemieckiej. Podobnie, zdaniem niemieckich czynników rządowych, nie może być mowy również o niebezpieczeństwie puczu, już choćby dlatego, że środki przemocy, jakimi rozporządza państwo, wy-

starczą w zupełności, ażeby w danym wypadku zdlawić w zarodku wszelkie próby puczu. Wiadom śledzącym z uwagą bieg wypadków, niewiadomo dotychczas nie o jakichkolwiek symptomach, któreby wskazywały na istnienie takich przygotowań do puczu.

Sytuacja parlamentarna w Niemczech przedstawia się chwilowo tak, że gabinet zajął stanowisko wyczekujące i trwać będzie na nim do chwili ukonstytuowania się poszczególnych frakcji parlamentarnych. Dopiero po zebraniu się Reichstagu rząd rozpocznie z partjami rokowania.

**Przeciwko splatom reparacyjnym
wystąpi większość Reichstagu**

BERLIN, 20 września. (Pat.) Niezwłocznie po zebraniu się Reichstagu frakcja komunistyczna wystąpi z wnioskiem, ażeby rząd Rzeszy zaniechał dalszego uiszczania splat reparacyjnych, przewidzianych w planie Younga. Sprawa ta zasługuje tembardziej na uwagę,

że stronnictwa niemieckie, które w marcu 1930 roku, głosowały przeciwko przyjęciu planu Younga, mają w obecnym Reichstagu większość, a mianowicie 315 głosów, podczas gdy strona przeciwna rozporządza tylko 262 głosami.

Kongres esperantystów w Łodzi

Syn i córka twórcy języka międzynarodowego przy stole prezydjalnym

Wczoraj rozpoczął w naszym mieście obrady IV-ty wszechpolski kongres esperantystów.

Do rady miejskiej, na której balkonie powiewały sztandary polski i esperancki ścigały już od samego rana rzesze uczestników kongresu z całej Polski.

O godz. 9 rano wszyscy uczestnicy kongresu udali się na zwiedzenie zakładów „Widzowskiej Manufaktury”, gdzie zabawili kilka godzin.

W południe spożyto wspólny obiad, poczem uczestnicy zjazdu, oraz przybyłe wycieczki tow. krajoznawczego i turystyki udali się na otwarcie kongresu. W uroczystości przystrojonej sali rady miejskiej zebrało się około 300 osób, w

czem 24 delegatów z 24 miejscowości Rzplitej.

Przybyli również przedstawiciele władz administracyjnych i samorządowych.

Zagali kongres prof. Bujwid z Krakowa, który pobieżnie omówił rozwój ruchu esperanckiego w świecie i w Polsce, dziękował władzom miejskim za udzielenie sali, a władzom rządowym za popieranie ruchu esperanckiego i zakończył swe przemówienie okrzykiem na cześć Rzeczypospolitej Polskiej, który zebrani podchwycili, poczem orkiestra odegrała hymn narodowy.

Po przemówieniu prof. Bujwid zaproponował na przewodniczącego kongresu prezesa łódzkiego oddziału dr. Jana

Mędrkiewicza, a do prezydium między innymi pp. Ligję Zamenhofównę i Feliksa Zamenhofs, dzieci twórcy esperanta.

Wygłoszono kilka referatów

Dalej nastąpiło szereg przemówień powitalnych. W imieniu magistratu w zastępstwie p. prezydenta powitał kongres dyrektor zarządu miejskiego p. Kalinowski, w imieniu „Labora Esperanto” z Warszawy mec. Littonier, w imieniu Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego (TUR.) p. Jan Haneman, który w przemówieniu swem, jako oświatowiec, podkreślił pedagogiczny, międzynarodowy charakter Esperanta, które winno stać się ideą walki z wszelkimi przesądami narodowymi, wyznaniowymi i językowymi. W obecnym momencie, gdy na horyzoncie politycznym Europy ukazują się chmury, tembardziej Esperanto winno prowadzić pracę w duchu pokoju i zbratania ludów.

Dziś, w drugim dniu kongresu, nastąpi odsłonięcie tablicy na cześć dr. Zamenhofs, przy zbiegu ulic Piotrkowskiej i Zamenhofs, poczem kongres w dalszym ciągu prowadzić będzie swe obrady. (b)

Dr. med. - 7423
S. Niewiażski
Specjalista chorób skórnych wenerycznych i moczopłciowych leczenie światłem, badanie krwi i wydzielin
Andrzeja 5. telef. 159-40
Przyjmuje od 8-11 i 5-9 w.
w niedziele i święta od 9-1
Oddzielna poczekalnia dla pań

Po użyciu Shampoonu Elida włosy stają się niezwykle lśniące i puszyste. Delikatna piana nie tylko oczyszcza je znakomicie, ale czyni je miękkimi jak jedwab.

ELIDA SHAMPOO

Krwawa zemsta

za wskazanie policji mordercy Kukielki

Nocy wczorajszej władze policji nie zostały powiadomione o krwawej rozprawie nożowej przy zbiegu ulic Dworskiej i Lagiewnickiej. Wdrożone natychmiastowe śledztwo ustaliło co następuje:

Około godz. 1-ej na przechodzących ulicą przy zbiegu ulic Dworskiej i Lagiewnickiej małżonków Stanisława i Apolonji Włodarczyków, zamieszkałych przy ul. Wawelskiej nr. 8 napadł jakiś młody mężczyzna z rewolwerem w ręku. Napadnięty Włodarczyk nie stracił zimnej krwi i rzucił się na opryska wyrwywając mu z ręki rewolwer, który na szczęście zaciął się. Podczas gdy Włodarczyk walczył z napastnikiem, żona jego zaalarmowała przechodniów, lecz zamiast pomocy, na Włodarczykową rzuciło się dwóch mężczyzn, którzy zadali jej kilka ciosów nożem.

Po unieszkodliwieniu Włodarczykowej wszyscy napastnicy rzucili się na jej męża i zadali mu 5 ran nożem, wskutek czego napadnięty stracił przytomność, a napastnicy zbiegli.

Dalsze śledztwo ustaliło, iż napastnikami byli sutenerzy bałucy, którzy mszczą się na rodzinie Włodarczyków za to, że brat Włodarczykowej, niejaki Bieczyński, wskazał policji mordercę Władysławy Kukielki.

Na podstawie zeznania Bieczyńskiego został aresztowany morderca Kulg, który w pierwszych dniach września r. b. został skazany przez sąd okręgowy w Łodzi na 6 lat ciężkiego więzienia z pozbawieniem praw.

Za zbiegłymi opryskami policja wszczęła energiczne poszukiwania.

Fabryka firanek

Kap, sztor, portjer, witraży etaminowych, tiulowych i t. d.

Sprzedaż hurtowa i detaliczna

IZAK BER

PIOTRKOWSKA 85. Tel. 119-34.

Zamiana starych ubrań na czyste i nowe

Proszę otworzyć szafę i policzyc, wiele tam wisi ubrań i kostjumów, które nie nadają się do noszenia, gdyż są brudne i poplamione.

Dotychczas garderobę taką sprzedawało się handlarzowi za znikomą cenę, dzisiaj można za dopłatą kilku groszy zamienić ją na czystą i nową.

Czarodziejem, który taką zamianę skutecznie, jest nowowynaleziony środek chemiczny „Mitol”. Wystarczy rozpuścić „Mitol” w wodzie podług łatwego sposobu użycia, wyszczotkować roztworem brudne materiały, a wszelki brud i plamy znikną bezwzględnie, tkanina zostanie odświeżona, dawna barwa odżyje na nowo.

Pudełko „Mitoli” — to pralnia chemiczna u siebie w domu — kosztuje on zaledwie zł. 1.50 i jest do nabycia wszędzie.

Co się dzieje w Tomaszowie?

SKRADZIONY WEKSEL

Przed 6 tygodniami zgłosił się do sklepu Icka Brauna w Łodzi (ul. Cegielniana 45) pewien jegoś w celu kupna jedwabiu. Właściciel sklepu był bardzo zajęty, z czego skorzystał ów mężczyzna i skradł ze stołu pozostawiony przez Brauna weksel na sumę zł. 500.

Ostatnio dopiero Braun dowiedział się, że weksel ten znajduje się w obłegu i obecnie został oddany na inkaso do banku w Tomaszowie przez niejakiego Kaufmana.

Mając te dane poszkodowany Braun zwrócił się do komisariatu policji w Tomaszowie z prośbą o wstrzymanie wypłaty sumy oraz o przeprowadzenie dochodzenia, w jaki sposób weksel ten znalazł się w posiadaniu Kaufmana.

KRADZIEŻ WĘGLA

Wczoraj w nocy posterunkowy, pełniący służbę na stacji kolejowej spostrzegł koło rampy towarowej jakiegoś osobnika, który kradł węgiel z wagonów.

Po wylegitymowaniu złodziejem okazał się Majdner Władysław.

Węgiel wagi 50 kg. zwrócono dyrekcji kolejowej.

Majdniera aresztowano.

15 TYS. GŁOSUJĄCYCH DO SENATU

Dziś zostaną zakończone prace nad spisem obywateli, uprawnionych do głosowania do sejmiku i senatu. Według obliczeń wynika, że

20,100 obywateli Tomaszowa jest uprawnionych do głosowania do sejmiku, zaś do senatu 15,000.

GMINNI KASJARZE

Wczoraj w nocy nieujęci dotychczas sprawcy dostali się zapomocą włamania do lokalu kancelarii gminnej Gortowice powiatu rawskiego i usiłowali rozpruć znajdującą się tam kasę ogniową.

Wstępne „prace” włamywaczy spostrzegł w porę dozorca nocny, który spłoszył ich wszczętym alarmem.

Przeprowadzone dochodzenie wykazało, że sprawcy zbiegli w kierunku Tomaszowa.

MECZ PIŁKI NOŻNEJ

Dziś, dnia 21 bm. na boisku miejskim odbędą się zawody mistrzowskie w piłkę nożną pomiędzy miejscową drużyną Lechją a Koluszkowskim klubem sportowym. Zawody powyższe wzbudziły wielkie zainteresowanie w sferach sportowych Tomaszowa.

NAPAD RABUNKOWY

W kwietniu r. b. na szosie, wiodącej do Ujazdu, niedaleko przedmieścia Starzyce, dokonany został napad rabunkowy, którego ofiarą padł mieszkaniec gm. Łazisko — Biernacki Jan, powracający furmanką z Tomaszowa.

Napastnicy po steroryzowaniu Biernackiego zrabowali z wozu 2 prosiaki i zbiegli w niewiadomym kierunku.

Powiadomiona o powyższym po-

licja wszczęła natychmiast pościg, który po kilku dniach uwięziony został powodzeniem.

Napastnikami okazali się bracia Władysław i Longin Giżewscy, mieszkańcy Tomaszowa.

Wczoraj Giżewscy stanęli przed sądem okręgowym w Piotrkowie, który ukarał pierwszego na półtora roku więzienia, drugiego zaś na rok — z zaliczeniem obydwum aresztu prewencyjnego.

Dźwiękowy
Teatr Świetlny

CASINO

Wielkim filmem
dźwiękowym p. t.

Podcięte skrzydła

W ROLACH GŁÓWNYCH:
Helena Chandler i John Garrick
Walka i zwycięstwo młodej pary kochanków
Noony atak Zeppelinów na Londyn
Walka w powietrzu
Krzyk rozpaczony milionowego miasta

PONADTO: RAQUEL MELLER
odśpiewa piosenki hiszpańskie między innymi: Kołysankę i Kochankę Torrera.

Passe-partout prócz urzędowych i bilety wolnego wejścia nieważne aż do odwołania.

Pocz. seansów o g. 4.30, 6, 8 i 10, w sob. i niedz. poranki od 12-3-ej po cenach najniższych.

Chcąc dać możność wszystkim bez wyjątku obejrzenia filmu, który poruszył cały świat

„Legjon Potępieńców”

postanowiliśmy ceny miejsc zniżyć!

Dziś poraz ostatni! wszystkie miejsca **po 1 zł. i 1.50**

Na 1 seans od g. 12 wszystkie miejsca od 50 groszy.

Dyrekcja kino-teatru „PALACE”

Wiadomości bieżące

SKASOWANIE STARYCH KANAŁÓW.

Istniejące dotychczas stare kanały, znajdujące się w obrębie ulic Zielonej i 6 Sierpnia pomiędzy ul. Piotrkowską i ul. 28 Płk. Strzelców Kaniowskich oraz ul. Narutowicza od ul. Kilińskiego do ul. Piłsudskiego wobec wybudowania nowej sieci kanałów ulicznych, zostały w kilku miejscach przerwane, pozbawione wylotu i obecnie już są nieczynne. Wobec powyższego wszelkie spuszczenie wód ściekowych lub deszczowych do otworów, znajdujących się na starych kanałach, jest wzbronione.

NOCNE DYŻURY APTEK.

Dziś w nocy dyżurują następujące apteki: L. Pawłowski (Piotrkowska 307); S. Hamburga (Główna 50); B. Głuchowski (Narutowicza 4); J. Sitkiewicza (Kopernika 26); A. Charemzy (Pomorska 10); A. Potasza (Plac Koscielnny 10).

KUCHNIA NA BAŁUTACH ZAMKNIĘTA.

Jak się dowiadujemy kuchnia Czerwonego Krzyża na Bałutach, która wydawała dziennie kilkaset obiadów dla biednej dziatwy szkół powszechnych, została obecnie zlikwidowana, a lokal oddano tow. dobroczynności.

Zamknięcie kuchni spowodowane zostało cofnięciem przez magistrat zasiłku w kwocie zł. 1000, które Czerwony Krzyż na kuchnię tę otrzymywał każdego miesiąca.

Uchwała o zlikwidowaniu kuchni zapadła na posiedzeniu zarządu Czerwonego Krzyża po dłuższej dyskusji. (b)

Dr. med.

S. Malowist

Chor. uszu, nosa, gardła i krtni
powrócił

Gdańska 37. Tel. 115-93
przyjmuje od 2-4 po południu.

CENY MIĘSA PODWYŻSZONO.

Pod przewodnictwem p. Kałużyńskiego odbyło się w magistracie posiedzenie komisji cennikowej, zwołane wskutek interwencji urzędu wojewódzkiego po poprzednim odrzuceniu żądań rzeźników.

Po dyskusji, gdy stwierdzono, że ceny bydła poszły w górę, uchwalono podwyższyć ceny mięsa wołowego o 7 proc. i cielęcogo o 15 proc., natomiast ceny wieprzowiny pozostawiono bez zmiany. (b)

REFERAT SAMOCHODOWY

Biuro referatu samochodowego dyrekcji robót publicznych zostało w dniu 19, IX 30 r. przeniesione z ul. Moniuszki Nr. 8 na ulicę Narutowicza Nr. 76.

Stare i nowe bloki wyborcze

Prezydent miasta Łodzi, Bronisław Ziemięcki, na czele listy Centrolewu w Łodzi

Jak już donosiliśmy, jutro wieczorem odbędzie się w lokalu OKR.PPS. narada w sprawie wyborów.

Na konferencji tej powzięte zostaną uchwały co do taktyki wyborczej, oraz ułożona zostanie lista kandydatów, którzy z ramienia PPS. figurować będą na liście wyborczej „Związku obrony prawa i wolności ludu”.

Na liście Centrolewu Łódź-miasto pierwsze miejsce zajmie najprawdopodobniej przedstawiciel PPS., którym będzie poseł łódzki, prezydent m. Łodzi Bronisław Ziemięcki. (b)

Socjaliści niemieccy pójda z Centrolewem

W dniu wczorajszym odbyły się w Łodzi obrady władz naczelnych niemieckiej socjalistycznej partii pracy, mającej, jak wiadomo swą centralną siedzibę w Łodzi, przy udziale delegatów komitetów lokal-

nych Pomorza, Górnego Śląska i Poznania.

Zakomunikowano zebraniem, że projektowany blok N. S. P. P. z Bundem i Poalej - Sjonem nie doszedł do skutku.

Po dłuższych debatach władze centralne N. S. P. P. opowiedziały się za przystąpieniem do bloku partii Centrolewu.

W związku z tym uchwalono zwrócić się do władz PPS., które zaproponowały niemieckim socjalistom akces do bloku Centrolewu, celem rozpoczęcia rokowań w tym celu cmfwyp c rokowań w tym przedmiocie.

W tym celu uda się w niedzielę delegacja N. S. P. P. do Warszawy.

Sprawa ta nie może być załatwiona na terenie Łodzi, ponieważ N.S.P.P. wystawiła postulat, aby blok został utworzony nie tylko na gruncie Łodzi, jak to początkowo proponowano, ale we wszystkich miejscowościach, gdzie mieszczą się oddziały NSPP.

Kwestja ta zostanie definitywnie przesądzona w nadchodzący poniedziałek. (g)

„Centralny komitet gospodarczy Łodzi”

Został zawarty sojusz między stowarzyszeniem drobnych kupców i przemysłowców polskich w Łodzi, a Resursą Rzemieślniczą w sprawie wspólnego wystąpienia do wyborów.

W związku z powyższym odbyło się posiedzenie, na którym zastanawiano się nad utworzeniem bloku, do którego weszłyby i inne zrzeszenia polskie kupieckie, wolnych zawodów, gospodarze i społeczne.

W tym celu zostało zwołane konferencja przy udziale wyżej wspomnianych organizacji w liczbie 12.

Na konferencji tej do porozumienia ze względów taktycznych nie doszło i ostatecznie sprawa ta zostanie załatwiona dopiero w przyszłym tygodniu.

Po ewentualnym osiągnięciu porozumienia, zostanie ułożona lista pod nazwą „Centralny komitet gospodarczy Łodzi i województwa łódzkiego”. (p)

Plany chadecji

Jutro odbędą się narady przedwyborcze chrześcijańskiej demokracji na terenie Łodzi.

Chadecja wystawia własną listę kandydatów, do której chce ściągnąć niektóre ugrupowania gospodarcze polskie w naszym mieście, oraz cechy i organizacje rzemieślnicze. (b)

Zmiany w podziale obwodów

W dniu wczorajszym na murach miasta rozlepione zostały sprostowania łódzkiego starosty grodzkiego.

Sprostowanie to polega na całym szeregu zmian powstałych wskutek pomyłek, jakie wkraady się do afisza głównego przy podziale miasta na obwody.

W sprostowaniu p. starosta komunikuje, gdzie wyborcy za liczeni mylnie do niewłaściwych obwodów, powinni składać swe głosy. (p)

Skład Sukna i Kortów B. GUTTER

egz. od 1902 r.

Nowomiejska 4, front I p., tel. 128-10

Poleca na sezon bieżący w wielkim wyborze towary damskie i męskie najlepszej jakości łódzkie, tomaszowskie bielskie i zagraniczne

po cenach ściśle fabrycznych.

HURT i DETAL.

Z życia towarzystw

NOWY ZARZĄD ZWIĄZKU LEKARZY

Zarząd oddziału łódzkiego związku lekarzy państwa polskiego (Łódź, Ewangelicka 9, tel. 183-50) ukonstytuował się jak następuje:

dr. Knichowiecki Bronisław (prezes), dr. Rueger Henryk (wiceprezes), dr. Heller Maurycy (sekretarz), dr. Smoleński Wacław (skarbnik).

Członkowie zarządu: dr. Bergson Henryk, Erdman Kazimierz, Jelenkiewicz Natan, Kon Józef, Misjon Bolesław, Skibniewski Franciszek, Szykier Leon.

NOWY ZARZĄD ZWIĄZKU LEGJONISTÓW

Dnia 17 b. m. odbyło się organicyjne zebranie władz okręgu łódzkiego zw. legionistów polskich Wydział wykonawczy zarządu ukonstytuował się jak następuje:

Ob. Ob. S. Malinowski (prezes), L. Giełczyński (wiceprezes) St. Grabowski (sekretarz), A. Smolarek (skarbnik), dr. A. Kurower (kierownik bratniej pomocy) J. Kopicuch (kierownik działu organizacyjno-ekonomicznego, St. Serweryn (kierownik działu kult.-oświatowego).

Ponadto w skład zarządu weszli ob. ob. Blumenfeld, Dąbrowski, Dudek, Koperski, Płoński, Tausz.

Dalsze rewizje w mieszkaniach działaczy socjalistycznych w Konstancynie

W dniu wczorajszym o godz. 11 wieczorem władze policyjne i polityczne przeprowadziły rewizję w mieszkaniach działaczy PPS. i niemieckiej socjalistycznej partii pracy w Konstancynie.

Rewizję przeprowadzono w

mieszkaniach dziesięciu osób. Dokonano rewizji m. in. w mieszkaniach radnych PPS-u: Szewczyka, Rausza, Kolanowskiego i Krakowskiego, oraz wiceburmistrza Konstancynowa, p. Hajdricha. (g)

ZNAKOMICI HUMORYŚCI

Hans Junkerman -- Jerzy Aleksander
w pierwszej europejskiej operetce dźwiękowej

WALC MIŁOŚCI wkrótce w **SPLENDIDZIE**

KUPUJĄC WINO ŻĄDAJCIE TYLKO

WINA
KARMEL

z winnic Barona Roiszyllda.
Uważajcie na marki ochronne!
Bez tych znaków jest to falsyfikat!

Wolna Wszechnica Polska w Łodzi

u progu trzeciego roku akademickiego

Troska o własny gmach uczelni. — Utworzenie sekcji handlowej na wydziale nauk społecznych i politycznych

Specjalny wywiad „Głosu Porannego” z rektorem Wolnej Wszechnicy Polskiej w Łodzi, p. dr. Teodorem Viewegerem

U progu nowego roku akademickiego zwróciliśmy się do rektora oddziału Łódzkiego Wolnej Wszechnicy Polskiej, p. dr. Viewegera, celem bliźszego zaznajomienia się z całością kształtem zagadnień, związanych z rozwojem tej jedynej wyższej uczelni w Łodzi.

Zamierzenia Wolnej Wszechnicy Polskiej idą w kierunku utworzenia w Łodzi placówki, w której odbywałyby się normalne studia uniwersyteckie — rozpoczyna p. rektor Vieweger. — Dotychczas uruchomiliśmy w Łodzi trzy fakultety: wydział nauk politycznych i ekonomicznych, wydział humanistyczny i pedagogiczny. Praca została rozłożona na okres 4 lat. W nowym roku akademickim 1930-31 organizujemy trzeci rok studiów. Dotychczasowe doświadczenie napawa nas otuchą i pozwala stawiać najlepsze horoskopy co do dalszego trwałego rozwoju uczelni. Oddział Wolnej Wszechnicy Polskiej w Łodzi ma wszelkie dane do należytego podniesienia poziomu wykładowców i uczelni.

W. W. P. w Łodzi skupiła dotąd 350 słuchaczy. Jest to liczba może mała w porównaniu z ilością słuchaczy na innych uniwersytetach polskich. Jednakże — rzecz ciekawa — w chwili, gdy np. na wykłady w stolicy przychodzi 30 proc. słuchaczy — w Łodzi wykładowców słucha od 75 do 90 proc. słuchaczy. Jest to cyfra rekordowa, która świadczy o wielkim zapale do nauki. Słuchacze nasi rekrutują się przeważnie z urzędników państwowych i komunalnych, którzy studują nauki polityczne i społeczne, nauczycieli (na wydziale pedagogicznym) i maturzystów, którzy wstępują na wydział humanistyczny. Z pracy naszej jesteśmy naogół zadowoleni. Udało nam się zorganizować zaczątek biblioteki, w której gromadzimy specjalne dzieła potrzebne do seminariów. Zorganizowaliśmy pracownię psychologiczną dla wydziałów humanistycznego i pedagogicznego. Dzięki tym pracom osiągnęliśmy naprawdę imponujące wyniki, niespotykane wprost w Warszawie. Ilość

zdanych kolokwów jest bardzo wielka. Zdarza się, że niezwłocznie po ukończeniu semestru słuchacze składają egzamina z rezultatem dobrym. Pierwsze dyplomy wydamy w roku przyszłym.

Wielki zapal do pracy toma czy się również faktem, że W. W. P. uzyskała szereg bardzo poważnych uprawnień, a mianowicie: absolwenci uczelni korzystają na zasadzie rozporządzenia min. spraw wojskowych z dnia 23 maja 1924 r. z odroczeń od służby wojskowej, absolwenci, nie posiadający świadectwa dojrzałości, mogą uzyskać kwalifikacje do nauczania w szkołach średnich, pozbawienie rozporządzenie ministra oświaty nadaje absolwentom W. W. P. pełne prawa cenzusu naukowego w zakresie kwalifikacji do nauczania w szkołach średnich, w końcu zaś rozporządzenie rady ministrów z 9 listopada 1929 r. nadaje słuchaczom, kończącym studia na wydziale matematyczno - przyrodniczym humanistycznym, nauk politycznych i społecznych względnie pedagogicznym, prawo do zajmowania stanowisk I kategorii w służbie państwowej, samorządowej i cywilnej.

Absolwenci wydziału nauk politycznych i społecznych otrzymują ponadto tytuł magistra.

W. W. P. — kontynuuje nasz szanowny rozmówca — ma tylko trudności z wykładowcami. Są wskutek tego pewne braki w wykładach, które będą jed-

nak w bieżącym roku uzupełnione.

Jeśli chodzi o nasze nowe poczynania, podkreślić trzeba powstanie specjalnej sekcji handlowej, która będzie równoległa do sekcji prawnej i ekonomicznej przy wydziale nauk politycznych i społecznych. Do piero w trzecim roku istnienia tej sekcji nastąpi ich poszczególna specjalizacja.

Na sekcji handlowej zaprowadzimy w bież. roku następujące przedmioty, zastosowane poniekąd do potrzeb Łodzi: skarbowość, prawo skarbowe, korespondencja, buchalterja, prawo handlowe, historia handlu, historia kryzysów koniunktury, historia gospodarcza i t. p. Stopniowo będziemy zakres tych przedmiotów powiększać. Nowa sekcja — sądzę — powinna zainteresować finansjery Łódzką i sfery przemysłowe - handlowe.

Problem dalszego rozwoju Wszechnicy wiąże się ściśle z zagadnieniem lokalu. Już teraz czynimy starania o budowę własnej siedziby, własnego gmachu. Zarówno władze samo-

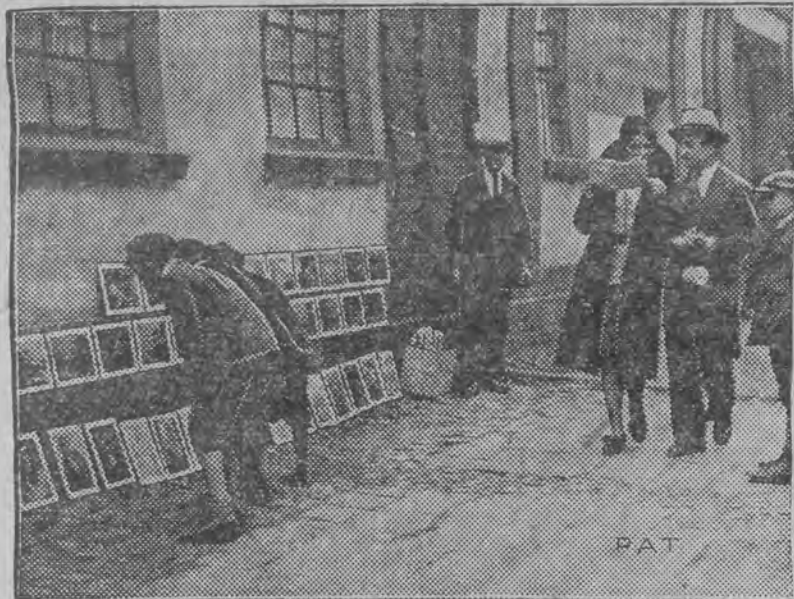
rządowe, jak i państwowe idą nam w tym kierunku na rękę. Niedawno jak wczoraj konferowaliśmy na ten temat z prezydentem Ziemięckim. W poczynaniach tych powinny wziąć udział zainteresowane sfery łódzkiego społeczeństwa. My sami borykamy się do tej pory z trudnościami finansowymi i trudno powiedzieć, czy potrafilibyśmy własnym sumptem zdobyć się na wybudowanie gmachu.

W. W. P. opiera swój byt na dotacji samorządu (100 tysięcy zł.) i na cześć słuchaczy. Są to jednak środki nie wystarczające, szczególnie, że cały personel wykładowczy stale dojeżdża z Warszawy. Jeśli sam rząd udzieli nam w drodze darowizny teren pod budowę gmachu Wszechnicy, usiłowania nasze wejdą w nowy etap realizacji planów racjonalnego rozwoju jedynej wyższej uczelni w Łodzi.

Na tem zakończyliśmy rozmowę z rektorem Viewegerem, dziękując mu uprzejmie za cenne informacje i wynurzenia.

St. Gel.

Sztuka na ulicy

Przygodna wystawa naj tańszych obrazów.

Stan bezrobocia

na terenie P.U.P.P. w Łodzi

Na terenie państwowego urzędu pośrednictwa pracy w Łodzi (miasto Łódź i powiaty) w dniu 20 września 1930 r. było w ewidencji zarejestrowanych 30,193 w tem w samej Łodzi 22,132.

Z zasiłków korzystało w ubiegłym tygodniu 8,426 bezrobotnych.

W samej Łodzi z zasiłków korzystało w ubiegłym tygodniu

5,777 bezrobotnych.

W ubiegłym tygodniu straciło pracę na terenie Łodzi 873 bezrobotnych, otrzymało pracę przez urząd 73 bezrobotnych, wysłano do pracy 109, zdjęto z ewidencji z innych przyczyn 604.

Urząd rozporządza 10 wolnymi miejscami dla robotników różnych zawodów.

Badania regionalne

na terenie województwa łódzkiego

W końcu roku ubiegłego z inicjatywy oddziału Łódzkiego polskiego towarzystwa historycznego i koła Łódzkiego towarzystwa miłośników języka polskiego, pod protektoratem pp. wojewody, biskupa i kuratora powstała na terenie naszego miasta komisja, organizująca regionalne badania językowe. Kierownictwo naukowe przedsięwzięcia objął najznakomitszy dialektolog polski, profesor

Uniwersytetu Jagiellońskiego dr. K. Nitsch.

Dzięki życzliwemu poparciu akcji komisji przez władze rozpoczęto już właściwą pracę naukową. Wskazany przez prof. dr. K. Nitscha specjalista-badacz dr. Zdzisław Stieber, przystąpił w bieżącym miesiącu do zbierania materiału dialektologicznego na terenie naszego województwa.

Uroczyste otwarcie sezonu zimowego

rewelacyjnym przebojem produkcji krajowej. Reprezentacyjny film naszego repertuaru, wywołujący wszędzie entuzjazm widzów.

Realizacja K. Meglickiego.

HALKA

na tle nieśmiertelnej opery ST. MONIUSZKI.

Role główne odtwarzają:

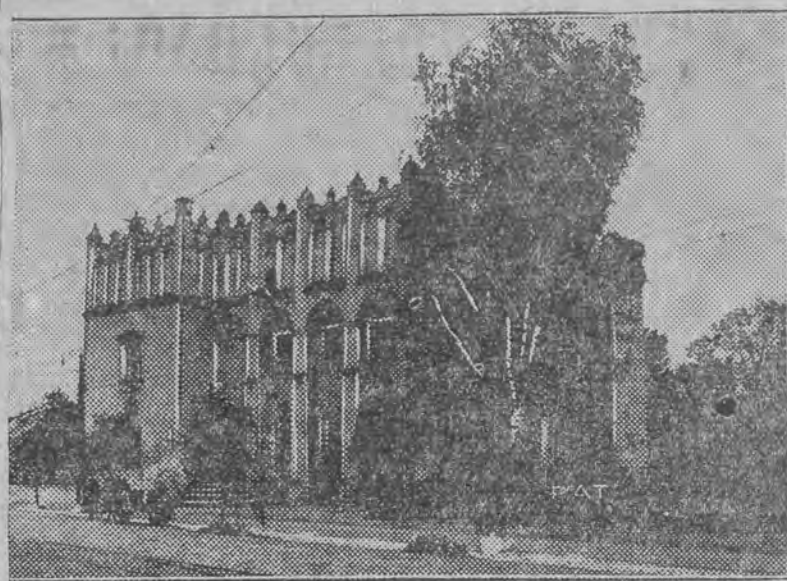
Zorika Szymańska,
Helena Zahorska,
Zofia Lindorówna
i Harry Cort.

Ilustracja muzyczna i śpiewna oparta na operze Moniuszki w wykonaniu wielkiej orkiestry symfonicznej pod kierown. L. Kantora oraz solistów i chóru pod dyrekcją Teodora Rydera.

Początek o godz. 4-ej, 6-ej, 8-ej i 10-ej wiecz.

Ceny miejsce nie podwyższone. Passe-partout, prócz urzędowych, oraz bilety wolnego wejścia bezwzględnie nieważne podczas całego czasu demonstrowania powyższego filmu.

Historyczny zabytek

Ratusz w Pabjanicach.

Trochę humoru

W SZPITALU

— Du zmarłych jest dzisiaj? — pyta dyżurny lekarz.

— Dziewięciu.

— Zdaje mi się, że zapisałem wczoraj 10 recept.

— Tak, zgadza się, ale jeden z ciężiej chorych wzbraniał się przyjąć lekarstwa.

SIELANKA WIEJSKA

Ciężko chora Magda mówi do swego chłopca słabym głosem:

— Pamiętaj Michał, jakbym umarła, to daj na kościół te 200 zł., co wzięłam za jałówkę, bom już je ofiarowałam...

— Ty się nie nie turbuj, tylko rób, co do ciebie należy, a ja już zrobię swoje...

* * *

— Jeśli jużnosisz eleganckie palto, to nie rozumiem, jak możesz jednocześnie paradować w takich podartych spodniach.

— Widzisz, mój kochany, nie jest łatwo znaleźć w restauracji od razu nowe spodnie bez właściciela.

O TO CHODZI...

— Nie myśl już więcej o tej niewiernej... nie bierz tego sobie tak do serca... tyle jest przecież dziewcząt na świecie!

— Pewnie... ale co ja zrobię z dzisiejszym wieczorem?

WYKLUCZONE.

— Fredziu, nie baw się młotkiem, bo sobie palce skaleczysz.

— Wykluczone, mamusiu, gwoździe trzyma Władek.

MOC PRYZYWCZAJENIA.

Clemenceau, nazywany „pogromcą gabinetów, pewnego razu — został właśnie prezydentem ministrów — podczas bankietu dał się namówić pięknej towarzyszyce i wypił kilka lamppek, mimo, że nigdy nie używał alkoholu. Wieczorem tegoż dnia czuł się bardzo niezadowolony czemu dał wyraz, mówiąc do znajomego:

— Ani kropki nigdy już nie wezmę do ust! Dzisiaj pod wpływem alkoholu, o mało nie zaatakowałem własnego gabinetu.

Niebezpieczny włamywacz aresztowany w chwili wybijania włomu w murze fabryki

Ubiegłej nocy patrol 7 komisarjatu P. P., przechodzący ulicą Gdańską koło posesji fabrycznej nr. 57 usłyszał podejrzane odgłosy rozbijania muru.

Nie chcąc spłoszyć włamywacza, policjanci otoczyli wspomnianą posesję, poczem z bronią gotową do strzału, z zastosowaniem wszelkich środków ostrożności, ruszyli w kierunku dochodzących ich odgłosów.

Przy blasku nagle zapalonych laterek elektrycznych, funkcjonariusze policji ujrzeli jakiegoś osobnika, który przy pomocy dużego łomu żelaznego czynił włom w murze od strony ulicy, chcąc dostać się do fabryki pończoch Józefa Salomonowicza, mieszczącej się w tymże domu.

Na widok funkcjonariuszy policji, włamywacz z podniesionym do góry łomem w jednej ręce, w drugiej zaś nożem, rzucił się na policjantów.

Policjanci widząc swoją przewagę, nie zrobili użytku z broni palnej, chcąc żywcem ująć włamywacza.

Po krótkiej walce opryszek został obezwładniony, a następnie skuty w kajdany. Podczas osobistej rewizji znaleziono przy nim prócz odebranego łomu i noża, pęk wytrychów lampkę elektryczną oraz zieloną maskę, w której widocznie włamywacz „pracował” zwykle podczas swych występów.

Badany przez policję aresztowany wyjaśnił, iż nazywa się Antoni Bednarski i przybył przed kilku dniami z Warszawy, celem poszukiwania pracy. Po bezskutecznych staraniach, nie mając żadnych środków do życia postanowił zejść na drogę występku, by w ten sposób zarobić na utrzymanie.

Nie posiadając żadnych dowodów co do prawdopodobności aresztowanego przesłany on został do wydziału śledczego, gdzie w wydziale daktyloskopijnym, stwierdzono po odciskach palców, iż jest nim 31-letni Bernard Skobel, zamieszkały w Łodzi, przy ulicy Dworskiej 42, sześciokrotnie karany już za kradzieże.

Dalsze dochodzenie policyjne ustaliło, iż Skobel w lipcu r. b. został wypuszczony z więzienia, gdzie odsiadywał karę, półtora roku, za dokonanie włamania do jednego ze sklepów w Łodzi, również przy pomocy włomu.

Aresztowanego osadzono w więzieniu, przy ul. Kopernika do dyspozycji sędziego śledczego. (p)

SALA FILHARMONJI NARUTOWICZA 20

W nadchodzące święto noworoczne

ROSZ-NASZANA I JOM-KIPUR
odprawi nabożeństwa znany i ceniony nadkantor wielkiej synagogi w Białymstoku tenor liryczny o wielkiej skali
M. PODRABINEK

przy udziale Łódzk. zawod. chóru dobrze zastudjowanego i pod batutą znanego dyrygenta-kompozytora p. H. RUBINA. Sprzedaż biletów codziennie przy kasie Filharmonji od godz. 9 rano do godz. 9 wiecz.

OSTATNIA KREACJA FABRYKI
LE NARCISSE BLEU DE MURY PARIS

Tanie życie ludzkie

Czy znajdzie się nareszcie urząd, który poloży kres katastrofom autobusowym

Dzień w dzień od szeregu miesięcy, czytamy o katastrofach samochodowych na terenie Polski. Dzień w dzień są ranni, zabici. Raż autobus wywraca się z powodu jakichś „nieprzewidywanych” przeskód, drugi raz szofer jest pijany, trzeci — rozwinięto nadmierną szybkość i tak w koło.

Ludność przyjmuje to wszystko z jakąś nieprawdopodobną biernością. Dopust Boży — powiadają ludziska, jak mówili niegdyś w okrese „latających trumien” Plage — Łaskiewicza. Ostatecznie tej bierności ogółu trudno się dziwić. Cóż robić.

Chyba się chwycić samosądu, przy którym zawsze obok winnych cierpią niewinni.

Ale co czynią władze, by wstrzymać falę nieszczęść?

Nic! Przy ministerstwie poczt i telegrafów istnieje wydział autobusowy, ale prace jego mają charakter teoretyczny, przyczem chodzi

raczej o sprawę przystosowania ruchu autobusowego dla komunikacji pocztowej. Ministerstwo komunikacji opracowuje jedynie melancholijne zestawienia na temat konkurencji autobusów dla kolei.

Kto wydaje koncesje na linie autobusowe, kto daje licencje szoferom, kto wymierza kary w wypadkach, gdy winna jest niewątpliwa — o tem głucho! Podczas, gdy komunikacja kolejowa i lotnicza daje u nas wysokie gwarancje bez

pieczeństwa, gwarancje te w komunikacji autobusowej poprostu nie istnieją.

Publiczność wydana jest na pastwę piratów, którzy grasują po naszych drogach ze zbrojecką poprostu bezceremonjalnością.

Równocześnie nikt nie dba o jednolity typ autobusów, któryby dał minimalne choćby wygody. W rezultacie na niektórych liniach kursują wehikuły prawdziwie europejskie, wygodne, przestronne, na innych trzęsą się stare, zdemontowane kłokoty, w których publiczność dusi się i dreczy na podobieństwo śledzi, ładowanych do beczek.

Nie koniec jednak na tem. Połowa linii autobusowych uprawia komunikację w sposób niesłychanie chaotyczny, bez stałych rozkładów jazdy, narażając publiczność na stratę czasu.

Kiedy się to skończy? Kto uporządkuje tę stajnię Augjasza?

Dr. Ritt
powrócił
Dr. Józef Kon
choroby dzieci
powrócił.

AUTOBUSY **CIEŻARÓWKI**

GDZIE NIEMA BEZPOŚREDNIEJ KOMUNIKACJI
DOKĄD KOLEJ NIE DOCHODZI

TAM
GDZIE NIEMA CZĘSTEGO POŁĄCZENIA
DOKĄD DOJAZD JEST TRUDNY LUB NIEWYGODNY

SPECJALNIE ZBUDOWANY NA POLSKIE DROGI
NOWY TYP **PII**
LEADER
DOSTAWA NATYCHMIASTOWA

DOTRZE BEZ TRUDU

MORRIS-COMMERCIAL
ODDZIAŁ FABRYCZNY
MORRIS-COMMERCIAL WARSZAWA TWARDA 64. TEL. 311-38, 39, 40, 26-03

Naga kobieta na ulicach Łodzi

Nieszczęśliwa narzeczona po wydobyciu z pod tramwaju ponownie dostała pomieszczenia zmysłów

W dniu wczorajszym w godzinach popołudniowych liczni przechodnie na ulicy Chłodnej ujrzeli biegnącą przez chodnik nieznaną kobietę w stroju adamowym i wydającą z siebie jakieś niezrozumiałe okrzyki.

Rzecz oczywista, że wśród prze-

chodniów nastąpiła konsternacja, a następnie rzucili się wszyscy w pogoni za biegnącą, zaś ulicznicy zaczęli obrzucać ją kamieniami i zgnitymi owocami.

Gdy kobieta przebiegała koło posesji przy ul. Chłodnej 11, przejeżdżający ulicą dorożkarz kilkakrotnie uderzył ją batem, powodując tem atak szału uciekającej.

Naga kobieta rzuciła się do dorożki, usiłując zemścić się na dorożkarzu, lecz ten zaciął konia i szybko zaczął się oddalać.

Niesamowity był widok, gdy za szybko oddalającą się dorożką biegła naga kobieta.

W pewnym momencie przy ul. Chłodnej nr. 1, biegnąca kobieta natknęła się na posterunkowego, który przy pomocy przechodniów zatrzymał biegnącą i po włożeniu jej przemocą palta przewiózł dorożką do drugiego komisariatu.

Przeprowadzone dochodzenie policyjne ustaliło w pierwszym rzędzie, iż kobieta owa jest umysłowo - chorą, wobec czego wezwano pogotowie ratunkowe, celem przewiezienia jej do szpitala dla obłąkanych.

Następnie ustalono, iż kobietą

zatrzymaną jest 20-letnia Chawa Rachem, przybyła przed kilku dniami z Płońska.

W roku 1929 Rachem dostała pomieszczenia zmysłów wskutek usiłowania zamordowania jej przez narzeczonego.

Wówczas umieszczono ją w szpitalu dla umysłowo - chorych im. Jana Bożego, gdzie przebywała do sierpnia r. b.

Po wypuszczeniu ze szpitala Rachem udała się do Płońska, gdzie dowiedziała się, iż w międzyczasie rodzice jej przeprowadzili się do Łodzi.

Za zebrane od ludzi pieniądze przyjechała ona do Łodzi i wszczęła poszukiwania za rodzicami.

Nie mogąc ich odnaleźć postanowiła rzucić się pod tramwaj przy ementarzu żydowskim, jednakże dzięki zimnej krwi motorniczego udało się wagon zatrzymać i Rachem została wydobyta bez obrażeń z pod deski ochronnej. Pod wpływem tego Rachem ponownie uległa pomieszczeniu zmysłów.

Po wyrwaniu się z rąk służby tramwajowej zaczęła zrzucać z siebie odzież i naga rzuciła się do uliczki w ulicę Chłodną, gdzie została zatrzymana przez posterunkowego.

Po zastosowaniu zastrzyku uspakajającego, Rachem przewieziona została przez pogotowie ratunkowe do zbiornij miejskiej, skąd przez transportowaną zostanie do szpitala dla umysłowo chorych w Kochanówku.

Dr. med.
BERLIN
AKUSZER GINEKOLOG
powrócił
Gdańska 72 tel. 224-52
przyjmuje od 4-6 po poł.

„Czego chcę słuchać przez radjo?”

Ankieta „Głosu Porannego” pozwoli przystosować program rozgłośni do potrzeb i wymagań radjosluchaczy

Znaczenie radja dla zbliżenia i współzycia narodów zostało wszechstronnie omówione w niezliczonej ilości artykułów, korespondencji, książek, notatek dziennikarskich i dr. posz.

Dopiero w tych dniach opowiadał mi pewien młody czeski inżynier, którego fabryka w Pradze delegowała do budowy olbrzymiej elektrowni pod Leningradem, że jedynie radjo umożliwiło mu pobyt przez dwa lata w zgola obcym, ciężkim środowisku. Oto przed wyjazdem skonstruował on 3 jednakowe nadawczo - odbiorcze aparaciki krótko - falowe: jeden pozostawił w domu, drugi — w fabryce, a trzeci zabrał z sobą i zgłosił w konsularacie ludowym, gdzie uzyskał zezwolenie na instalację. Dzięki temu codziennie, mając chwilę wolnego czasu, rozmawiał z rodziną, lub porozumiewał się z dyrekcją w Pradze.

Pytałem go o koszt takiego aparatu. Oznajmił mi, że prócz specjalnej lampy, cały materiał składa się z drucików i blachy, że więc naogół koszt jest stosunkowo niewielki. A przytem człowiek, siedząc w zapadłej mieścinie na dalekiej północy, wśród obcych zupełnie ludzi i w nieznośnych dla siebie warunkach, ma możność utrzymywania stałego kontaktu ze swoim światem, kontaktu czynnego, w którym sam ciągle bierze udział.

Jakie usługi radjo oddaje okretom, jak cudownie współpracuje z lotnictwem nad eli-

minowaniem przeszkód czasu i przestrzeni, ilu ludzi zawdzięcza już wprost cudowne ocalenie z największych niebezpieczeństw i beznadziejnych sytuacji tajemniczym falom, które przenoszą za góry, lasy i morza głos ludzki, z jednego końca świata na drugi — tego przykłady przynoszą nam codziennie wszystkie dzienniki wszystkich krajów i ludów.

Ale warunkiem podstawowym do odegrania wielkiej roli, do spełnienia poprostu misji dziejowej radja, jest jego

powszechność. Musi ono stać się artykułem pierwszej, codziennej potrzeby każdego obywatela. Im więcej ludzi brać będzie udział w tem gigantycznym dziele wzajemnego zbliżenia i przenikania dorobku kulturalnego poszczególnych narodów, tem bliższą realizacji będzie wspaniała idea harmonijnego współzycia i współpracy gatunku, któremu na imię człowiek.

Obwieszczenie.

Zawiadamiamy wszystkich posiadaczy radjoodbiorników, iż uruchomiliśmy największą ładownię na m. Łódź baterji, akumulatorów radjowych i samochodowych.

Patefon
(Konstantynowska) 11 Listopada 32
tel. 171-71

Trzeba przyznać, że rządy całego świata, wiecznie powściągnięte i wciąż poszukujące pretekstów do walki, zupełnie mimowoli walczą w interesie wspomn. zbliżenia, popierając, często ze względów jedynie ambicji i prestige'u rozwój radjofonii. Dla nas motywy są objętne. Nam chodzi o rezultat, a nie każą długo na siebie czekać wobec rozmachu, z jakim radjo toruje sobie drogę, zarówno do mansardy i suteryny robotnika, jak i pod strzechę ubogiego kmiotka.

Polska ma zaszczyt należeć do krajów „przodujących w dziedzinie radja. W każdym razie dzielni ludzie, którzy kłują u nas rozwojem tej gałęzi kultury, czynią wszystko, aby stworzyć warunki, umożliwiające jaknajwyższe osiągnięcie szczytu na pierwszym etapie wspaniałej drogi. Hasłem tego pierwszego etapu jest: **Radjoodbiornik w każdej rodzinie**

Dopiero potem przyjdzie kolej na rozwój stacji prywatnych nadawczych (prawdopodobnie krótkofalowych), poczem już automatycznie zrealizuje się idea bezpośredniej wymiany myśli między masami poszczególnych ludów.

W niezamordowanej pracy nad urzeczywistnieniem hasła pierwszego etapu powstała w Polsce sieć stacji nadawczych (Warszawa, Poznań, Katowice, Wilno, Kraków, Łódź, Lwów), które umożliwiają już posługiwanie się detektorem we wszystkich większych ośrodkach życia w naszym kraju. Niebawem już rozbrzmi głos wielkiej stacji nadawczej pod Warszawą, której siła pozwoli słuchać ją na detektor w promieniu kilkuset kilometrów. A

więc tylko patrzeć, jak pod względem technicznym będziemy doskonale przygotowani do realizacji pierwszego etapu rozwoju radja.

Mając przygotowany aparat techniczny przystąpić trzeba do dalszego kroku, którym musi być wciągnięcie do rodziny radjowej jaknajwiększej ilości członków. Nie wystarczą tu jednak wniosłe hasła. Trzeba wzbudzić realne zainteresowanie. Przeciętny śmiertelnik nie zainstaluje sobie nigdy radjopaparatu tylko dlatego, że tą drogą dołącza cegiełkę do wielkiego gmachu harmonijnego współzycia ludzkości. Uczyni on to jedynie wtedy, gdy będzie widział w tem dla siebie jakąś korzyść, lub przyjemność. I dlatego najgłówniejszą troską kierownictwa „Polskiego Radja“ musi być obecnie takie zestawienie transmitowanych programów, aby mogły, a raczej musiały wzbudzić zainteresowanie jaknajszerszych mas. Jest to zadanie trudne, bowiem upodobania ludzi są niezwykle różnorodne, zależne nie tylko od indywidualnych zainteresowań, ale i od różnorodnych warunków życia i rozwoju poszczególnych ośrodków w kraju. Sztuką największą będzie uzgodnienie tych rozbieżnych potrzeb i przystosowanie programów do wymagań większości słuchaczy.

Pewną przeszkodą stanowi w tej dziedzinie fakt, że część naszych stacji ma charakter przekazywaczy. Ale nie ulega wątpliwości, że jeśli okaże się potrzeba usamodzielnienia tych stacji, to „Polskie Radjo“ nie zawaha się ani na chwilę w dobrze zrozumianym interesie wielkiego dzieła, którego jest pionierem.

Naogół jednak kierownictwo programów „Polskiego Radja“ błędzi pomaćku i nie posiada dostatecznego materiału, któryby pozwolił uwzględnić potrzeby poszczególnych ośrodków.

„Głos Poranny” pragnie obecnie przyjść „Polskiemu Radju” z pomocą i w tym celu rozpisuje ankietę na temat: „Czego chcę słuchać przez radjo?”

Wszyscy bez wyjątku radjoamatorzy winni się we własnym interesie zająć tą ankietą i nadesłać redakcji odpowiedź ze swymi życzeniami i kopercie, zatytułowanej

Ankieta radjowa „Głosu Porannego”

Każdy radjoamator jest przedstawicielem pewnego odłamku społeczeństwa i dlatego jego głos musi być i będzie wzięty pod rozwagę. Wskazaniem byłoby jedynie, aby w podpisie widniał zawód dający go odpowiedź, natomiast nazwisko nie obowiązuje, a wstarczą inicjały, lub pseudonim. Odpowiedzi te drukować będziemy w miarę ich napływania, by następnie zreasumować ich treść i wyciągnąć odpowiednie wnioski, które przedłożone zostaną dyrekcji „Polskiego Radja“, jako dezyderaty radjowej Łodzi.

Raz jeszcze podkreślamy, że jaknajliczniejszy udział w ankiecie jest warunkiem powodzenia całej ankiety i leży przede wszystkim w interesie samych radjosluchaczy, tudzież tych, którzy radjosluchaczami zostać pragną, czy też zamierzają.

A więc proszę się dobrze zastanowić i nadesłać do redakcji „Głosu Porannego” (Piotrkowska 101) niewymuszona, szczerą odpowiedź na pytanie ankiety „Czego chcę słuchać przez radjo?” Czekamy!

LUNA ● **Dziś**
2 seanse o g. 12-iej w poł. i 2-iej po poł.
program dozwolony dla młodzieży
ROZKOSZE OJCOSTWA
Arcywesoła komedia w 10 aktach z niezrównaną parą artystów
Lew Cody i Aileen Pringle
w rolach głównych. — Ceny miejsc minimalne. — Początek seansów „talki” z pełną ilustracją muzyczną i śpiewną o godz. 4-iej, 6-iej, 8-iej i 10-iej wiecz.

Co usłyszymy dziś przez radjo?

- DZIŚ**
Łódź, 233,8 m.
- 10,15 — 11,45 Nabożeństwo z bazyliki wileńskiej.
 - 11,58 — 12,05 Sygnał czasu z Warszawy i hejnał z wieży Mariackiej w Krakowie.
 - 12,05 — 13,15 Muzyka z płyt gramofonowych.
 - 13,15 — 13,20 Odczytanie programu dziennego i repertuar teatrów i kin.
 - 16,50 — 17,10 Muzyka z Warszawy.
 - 17,10 — 17,25 Odczyt p. t. „Kochanka i białe łabędzie” wygl. prof. Stanisław Sumiński.
 - 17,25 — 18,45 Koncert ork. dętej pod dyr. tramwajów miejskich pod dyr. Leona Cymermana.
 - 18,45 — 19,05 Rozmaitości.
 - 19,05 — 19,25 Wiadomości przyjemne i pożyteczne.
 - 19,25 — 19,45 Kwadrans harcerski (otwarcie roku harcerskiego 1930-1931).
 - 19,45 — 20,15 Kwadrans literacki „Kamizelka”, nowela Bolesława Prusa.
 - 20,15 — 22,00 Koncert popularny. Wykonawcy: Orkiestra P. R. pod dyr. Józefa Ozimińskiego, Stanisław Gruszczyński (tenor) i prof. Ludwik Urstein (akomp.)
 - 22,00 — 22,15 Cezary Jellenta wygl. feljeton p. t. „Humor i dowcip Warszawy”.
 - 22,15 — 24,00 Komunikaty: meteor., polic., sport., oraz muzyka taneczna z rest. „Oaza” w Warszawie.

- JUTRO**
Łódź, 233,8 m.
- 11,58 — 12,05 Sygnał czasu z Warszawy i hejnał z wieży Mariackiej w Krakowie.
 - 12,05 — 13,15 Muzyka z płyt gramofonowych.
 - 13,15 — 13,20 Odczytanie programu dziennego i repertuar teatrów i kin.

NIEZRÓWNA GWIAZDA FILMOWA
LILJANA HARVEY
w pierwszej europejskiej operetce dźwiękowej
WALC MIŁOŚCI
wkrótce w **SPLENDIDZIE**

Dźwiękowe

Dziś i dni następnych!

Pierwszy polski film dźwiękowy 100% mówiony, wytwórni zagranicznej „Paramount” p. t.

Tajemnica lekarza

pg. scenarjusza Jamesa Barriego, djalogi Włodzimierza Perzyńskiego. Zdjęć dokonano na aparatach systemu Western Electric.

W rolach głównych najslyniejsi artyści teatrów stołecznych

Maria Górczyńska,
K. Junosza Stępowski
Ludwik Solski,
Zbyszko Sawan.

Dwa nadprogramy:
Fleischera „Zabawki”
i dźwiękowy tygodnik
„Paramounta”.

Początek seansów w dni powszednie od 4, ostatni o g. 10.15 w., w soboty niedziele i święta o g. 12 w poł., ost. seans o g. 10.15 w.

Ceny miejsc na porankach niższe! Passe-partout prócz urzędowych oraz bilety wolnego wejścia nieważne.

Wykorzystywanie doraźnych konjunktur, śrubowanie cen i nienormalne zyski--oto cele kartelu przedzalników

Co mówią konsumenci przedży, posiadający własne fabryki

Celem wszechstronnego oświetlenia zagadnienia przedży bawełnianej, które już od kilku tygodni jest tematem żywym na rynku łódzkim, oraz w związku z ostatnimi enuncjacjami, pochodzącymi od kartelu przedzalni bawełnianych, zwróciliśmy się do drugiej strony zainteresowanej, a mianowicie do konsumentów przedży, celem uzyskania informacji.

Rozmówca nasz przedewszystkiem zastrzegł, że przemawia w imieniu tych, którzy posiadają własne fabryki.

Artykuł w „Prawdzie” z dn. 21 września r. b. w nikim nie może zbudzić zdziwienia, gdyż charakter tego organu, nie pozwala na bezstronne oświetlenie zagadnień, w których zainteresowany jest wielki przemysł włókienniczy, przyczem styl argumentów może nadaje się do wprowadzenia w błąd opinii, nieorientującej się w zagadnieniu, ale nie nadaje się do poważnego ich traktowania. W łódzkich gazetach z dnia 20 września r. b. zostało umieszczone oświadczenie kartelu, jako odpowiedź na stawiane mu zarzuty, które nasuwa następujące uwagi.

Kartel kategorycznie zastrzega się, że ani cen, ani warunków sprzedaży nie ustala. Twierdzenie takie zarówno wprowadza w błąd ministerstwo przemysłu i handlu, jak i opinię publiczną, bo czy kartel formalnie w swojej umowie kartelowej zawiera lub nie zawiera przymusu stosowania jednolitych cen i warunków, to jednakowoż sprawa ta przez kartel jest regulowana. Najlepszym tego dowodem jest fakt, że wszystkie przedzalnice bawełnej, ale chwilowa konjunktura i możliwość uzyskania nienormalnych zysków odrąz przekreśliły szczytne zamierzenia przedzalników bawełnianej. Dziś staj normowanie produkcji odbywa się nie w celu uporządkowania rynku, a jedynie w celu utrzymania nadmiernych cen.

W memorjale swoim przedzalnicy bawełny z naciskiem podkreślają, jakoby rygorystyczne postępowanie w stosunku do t. zw. fabrykantów bez fabryk. Ten rodzaj uprawianego w Łodzi przemysłu jest poważną bolączką, ale dla uzdrowienia przemysłu w tym kierunku nie mogą służyć nadmierne wyśrubowane ceny przedży; również należy podkreślić, że w traktowaniu przez przedzalników swych odbiorców, nie czynią oni żadnej różnicy i nie rzadkie są wypadki, że tam, gdzie t. zw. fabrykanci bez fabryki przedżę otrzymują, przeciwnie, posiadający własne fabryki tej przedży otrzymać nie mogą. Że brak przedży dotychczas istniał i po części dalej istnieje i że ten brak właśnie pozwala na wyśrubowywanie ceny przedzalnikom, jest dobrze wiado-

me. Gdyby istniały co do tego wątpliwości, możemy służyć ciałym szeregiem przykładów; dla tego też twierdzenie o dostatecznym zaopatrzeniu rynku w przedżę conajmniej mija się z prawdą i znów jest obliczone na wprowadzenie w błąd opinii publicznej.

Nie wiemy, co Stowarzyszenie fabrykantów przemysłu włókienniczego w Łodzi komunikowało władzom, jakie podało ceny i jakie gatunki przedży, możemy jednak służyć kartelowi przedzalników ofertami, które im wykażą, że ceny za przedżę zagraniczną z jednolitego gatunku bawełny i za jednokowe numery po opłaceniu cła i transportu są znacznie niższe, niżeli ceny kartelu przedzalni. Z wyjaśnienia kartelu przedzalni wynika, że ceny surowca właściwie nie mają żadnego znaczenia dla ceny przedży i zniżka cen surowca mogłaby się odbić na cenie przedży dopiero po 3 miesiącach. Możeby więc kartel wyjaśnił, dlaczego przy zwyczajeniu cen za bawełnę, cena przedży podnosi się natychmiast.

Stanowisko nasze, że kartel, korzystając z braku przedży wyśrubował nadmiernie ceny, jest zupełnie słuszne; że musiał to przyznać i kartel, bo, nie za przecząc, że ceny są nadmierne wysokie, tłumaczy to poniesionymi stratami w latach ubiegłych i z żalem stwierdza, że, niestety, przez kilka miesięcy strat swych przedzalnicy nie odbiją. Chyba kartelowi wiadome jest, że nie posiada on monopolu na ponoszenie strat w okresach depresji gospodarczej. Powoływanie się kartelu na uprawnienie przez do stawców zagranicznych dumpingu jest niezgodne z rzeczywistością, bo nietylko ceny przedży czechosłowackiej są tańsze (wliczając cło i transport), ale nawet oferty angielskie również są niższe od krajowych. Wyjaśniamy, że przy zakupach gotówkowych, przy których niema ryzyka, niema nadmiernych obciążeń z tytułu kredytu, przedża zagraniczna po opłaceniu cła, wynoszącego około 25 proc. ad valorem, po opłaceniu transportu i kosztów z nim związanych, jest tańszą, niż przedża krajowa.

Z końcowych wyjaśnień przedzalników wynikałoby, że śrubowanie cen ma na celu interesy nabywców, ale widocznie jesteśmy zbyt naiwni, aby zrozumić to, że wysokie ceny, które musimy płacić, są naszym dobrodziejstwem!

W zakończeniu musimy dodać, że kartel przedzalni bawełnianych miał nadzwyczajne warunki dla uporządkowania rynku przedży bawełnianej, ale mógł to uczynić tylko przez właściwe postępowanie; puścił się jednak, co zwykle przedzalni bawełny uprawiały na wykorzystanie doraźnych konjunktur.

Możemy kartel zapewnić, że zakończył nasz rozmówca, że zakupiony przez nas transport przedży zagranicznej, do zakupu której byliśmy zmu-

żeni przez politykę kartelu, przekona, że konsumenci nie zostali bezbronni i nie pozwolą na dyktowanie im cen i warunków, sprzecznych z położeniem rynku, z interesami konsumenta gotowych wyrobów, jak również z interesem gospodarczym kraju.

Dolar nie będzie już zwykłą

Warszawski koresp. „Głosu Porannego” (M. G.) telefoniuje: W związku z zwyczajem dolara wielu kupców starało się nabywać większe partie towaru, ażeby zarobić na waluście. Organizacje kupieckie wszakże zwróciły uwagę zainteresowanym, że już w najbliższych dniach dolar uzyska właściwy kurs i że ceny towarów nie ulegną zwyczaj.

Upadłość Sp. Akc. Emil Wicke

W grudniu r. ub. sąd handlowy w Łodzi odroczył wypłaty firmie „Tkačko-Gumowa Manufaktura Emil Wicke Sp. Akc.” w Łodzi przy ul. Kopernika 36. Firma ta istnieje w Łodzi od 1881 roku. Bilans firmy, sporządzony na dzień 1 listopada 1929 r. zamykał się sumą 2,085,000 złotych. Firma ta miała dwukrotnie przedłużony nadzór również po trzy miesiące i ostateczny termin odroczenia wypłat upłynął w dniu 17 września 1930 roku.

Obecnie pełnomocnik firmy adwokat Frydman złożył do sądu podanie o ogłoszenie upadłości.

Z załączonego do podania bilansu firmy, sporządzonego na dzień 25 sierpnia 1930 roku wynika, że nadwyżka pasywów nad aktywami wynosi około 445,000 złotych.

Zniżka cen na jedwabie

Z dzisiejszego inseratu światowej firmy A. G. B. dowiadujemy się, iż ceny w dziale jedwabiu zostały znacznie niższe. Jak nas powyższa firma informuje, znaczna ta zniżka spowodowana została potaniem surowca na rynkach światowych. Wielkie zagraniczne firmy ostatnio obniżyły ceny poszczególnych gatunków o 30 proc. i więcej. Wpłynęło to znacznie na konsumpcję, gdyż jedwab staje się coraz bardziej artykułem pierwszej potrzeby. Powyższa zniżka znalazła swe echo również w oddziałach polskich firmy A. G. B., to też nie wąpiłiwie klientela łódzka składająca się z elity naszego miasta, wiadomość tę przyjmie z dużym zadowoleniem. Zniżka cen pozwoli wszystkim na pozyczenie zakupów w rozmiarach większych na nadchodzący sezon jesiennie - zimowy, tembardziej, że jedwabie firmy A. G. B., jakoteż i wełny nie mają sobie równych ani pod względem barwności w deseniach, ani znakomitości gatunku.

Zwrot podatku obrotowego za poprzednie fazy produkcji w eksporcie

Po wykończeniu projektu tymczasowego, dotyczącego za stosowania ryczałtowego zwrotu podatku obrotowego za poprzednie fazy produkcji w eksporcie, ministerstwo przemysłu i handlu przesało projekt ten ministerstwu skarbu z prośbą o zajęcie zasadniczego stanowiska. Projekt zawiera pierwszą listę artykułów, mających korzystać ze zwrotu, jak i zasady przyznawania zwrotu, tudzież zasady odnośnego postępowania władz.

Sfery gospodarcze oświetlają tę sprawę w sposób następujący:

Zwrot podatku obrotowego za poprzednie fazy wytwórczości przy wywozie wyrobów z Polski byłby pewnym zrównaniem szans konkurencyjnych towarów polskich na rynkach obcych z towarami innych krajów. Możliwość takiego zwrotu jest przewidziana w ustawie o państwowym podatku przemysłowym (ar. 94 p. 2). Dla polskiej ekspansji handlowej koniecznym jest zastosowanie po-

wyższej ulgi dla wywozu. Pewien krok w tym kierunku już został uczyniony. Oto międzyministerjalna komisja eksportowa otrzymała prawo bonifikowania przy wywozie podatku obrotowego za poprzednie fazy wytwórczości od wypadku do wypadku. Ale bonifikowanie to uzależnione jest od szeregu drobiazgowych warunków, które utrudniają i zważają zakres praktycznego stosowania tej bonifikacji. Zresztą bonifikacja podatku obrotowego przy wywozie powinna stać się systemem, a nie wyjątkowym przywilejem. Wymaga tego zarówno kryzys zbytu na rynku wewnętrznym, jak i konieczność stałej pracy nad aktywizacją bilansu handlowego, bez względu na jego chwilową poprawę, wynikłą ze zmniejszenia przywozu naskutek skurczenia się pojemności rynku.

Po zasadniczym uzgodnieniu sprawy między ministerstwami powyższy projekt będzie zapewne przesłany do izb przemysłowych celem zaopiniowania.

Sąd postanowił zarządzić otwarcie postępowania układowego między Mendlem Berlińskim a jego wierzycielami.

Przed kilku dniami donosiliśmy o ogłoszeniu upadłości spółki firmowej „Maks i Chaim b-cia Szkólnik” oraz jej wspólnikom Maksowi - Jakobowi i Chaimowi i Szaj-Bornchowi Tajchowi. Również donosiliśmy, że sąd nie uwzględnił opozycji upadłych na wyrok zaojęzny, ogłaszający upadłość. Upadłych wówczas osadzono w areszcie dla dłużników. Następnie pełnomocnik upadłych zwrócił się do sądu z prośbą o udzielenie upadłym glejtu, motywując tem, że cały majątek znajduje się w rękach kuratora, wobec czego niema niebezpieczeństwa, aby upadli majątek ten ukryli.

Sąd na ostatniej sesji udzielił upadłym Maksowi - Jakobowi Szkólnikowi i Chaimowi Szkólnikowi glejtu na przeciąg dwóch miesięcy, postanawiając niezwłocznie zwolnić ich z aresztu i oddać pod dozór poliej. Podanie zaś Tajcha o udzielenie glejtu pozostawił bez uwzględnienia.

Notowania bawełny

LIVERPOOL

Bawełna amerykańska, zamknięcie:

styczeń 5,90, luty 6,02, marzec 6,08, kwiecień 6,11, maj 6,17, czerwiec 6,21, lipiec 6,25, sierpień 6,28, wrzesień 5,91, październik 5,87, listopad 5,88, grudzień 5,95, loco 6,26.

ALEKSANDRJA

Bawełna egipska: Sakellaris: styczeń 20,04, marzec 20,51, maj 20,95, lipiec 21,40, listopad 19,75.

Ashmouni: luty 13,77, kwiecień 15,15, czerwiec 15,40, październik 18,06, grudzień 13,36.

Specjalny ocet do marynat tylko Gustawa Keilicha

Wysirzegać się podrabian.

Przeciwkopałkowi od obrotu od przedstawicieli handlowych interwenjować będą w ministerstwie skarbu delegaci kupiectwa łódzkiego

W związku z głośną w swoim czasie sprawą praktyk łódzkich urzędów skarbowych, które to praktyki zmierzają do nakładania na przedstawicieli handlowych firm zagranicznych podatku przemysłowego od pełnego obrotu, w dniu wczorajszym interpelowali u p. Kucharskiego, prezesa łódzkiej izby skarbowej delegaci Stowarzyszenia kupców m. Łodzi i stowarzyszenia kupców i przemysłowców chrześcijan.

P. prezes Kucharski obiecał poprzeć tę sprawę w ministerstwie skarbu i zaznaczył, że w swoim czasie rzecz została już wobec władz centralnych

przez p. prezesa zreferowana. Z uwagi tedy na przesunięcie się sprawy na teren warszawski, delegacja wspomnianych stowarzyszeń udaje się w poniedziałek rano do ministerstwa.

Skład delegacji, która broń będzie w Warszawie tak nader dla łódzkiego przemysłu żywotnej kwestji jest następujący: z ramienia stowarzyszenia kupców i przemysłowców chrześcijan pp. Fidler, radca Krause i dyr. Kwieciński; z ramienia stowarzyszenia kupców m. Łodzi pp. prezes dr. Sachs, radca inż. Gross i dyr. Heyman.

Wiadomości gospodarcze

Groźne położenie Argentyny

Położenie gospodarcze i finansowe Argentyny przedstawia się nadzwyczaj groźnie. Zadłużenia wynoszą sumę, przekraczającą 4 miljardów peso (peso = 1,46 RM); pożyczki te były zaciągane na pokrywanie wzrastającego deficytu. Wywóz Argentyny w ciągu pierwszych 5 miesięcy 1930 r. z wyjątkiem eksportu złota, wynosi 300,5 milj. peso wobec 455,2 milj. peso w tym samym okresie r. ub. Jest to zatem spadek o 34 proc. Niekorzystny ten bilans nie może być wyrównany nawet drobnymi urodzajami, gdyż rynek światowy przeladowany jest produktami rolnymi. Argentyna jest jednym z krajów, posiadających największe zadłużenie.

Zamówienia sowieckie w Anglii

Sowiecka misja angielska w Londynie zawarła umowy z dwiema firmami szkockimi, co do dostarczenia maszyn wiertniczych i kopalnianych. Umowa z firmą Adrew Kyle & Co w Daltonie obejmuje dostawę około 50 proc. tej ilości, którą sowieci mają obecnie w ogóle zamówić w Anglii. Umowę zna

mionuje to, iż dostawa ma nastąpić za wpłaceniem całej należności w gotówce. Firma Mavor & Coulson w Bridgeton otrzymała zlecenie na ogólną sumę przeszło 100 tysięcy funtów.

liczne bankructwa i nadzory w Zachodniej Polsce

Warsz. koresp. „Głosu Porannego” (M. G.) telefonuje:

W warszawskich sferach gospodarczych duże zaniepokojenie wywołał fakt, ogłoszenia ostatnio upadłości i wyznaczenia nadzorów sądowych licznym i solidnym przedsiębiorstwom na Górnym Śląsku, Poznańskiem i Pomorzu. To też stosowane są obecnie środki ostrożności w stosunku do firm w zachodniej Polsce.

Nowa upadłość w Warszawie

Warsz. koresp. „Głosu Porannego” (M. G.) telefonuje:

Warszawski sąd okręgowy ogłosił upadłość firmy trykotażowej Mojżesza Lipy Bejny w Warszawie (Nalewki 16).

Dr. med.
Oskar Winter
choroby wewnętrzne i zaburzenia nerwowe
PIOTRKOWSKA Nr. 113,
tel. 200-06
Przyjmuje od 4-6. 804

Dr. med.
G. Gersztajn
spec. chorób oczu
Traugutta 12, telefon 175 10
przyjmuje od 11-1 i od 7-8 w.

DR. MED.
IG. MARGOLIS
OKULISTA
Przyjmuje obecnie
Al. Kościuszki 21 tel. 165-17
od 1-2 i 5-7

Fabryka Luster
Wytwórnia mebli
J. Kukliński
Zachodnia 22,
tel. 178-11
poleca po najniższych cenach lustra, trena tualety jasne, ciemne, w oryginalnych ramach. Urządzenia meblowe najnowszych stylów. Meble pojedyncze jak garderoby, kredensy, stoły, krzesła, otomany wykonanie roboty tapicerskie na miejscu.
Sprzedaż na raty i za gotówkę.

MEBLE
W dużym wyborze poleca
Zakład Tapicersko-Meblowy
P. Kwiatkowski
Łódź, ul. Nawrot 35
tel. 153-28. Dogodne warunki.

Dźwiękowy Kinoteatr „CAPITOL“

Dziś i dni następnych!

WIELKI PODWÓJNY PROGRAM!

— I. —

Szalony Książę

Dramat miłosny, pełen emocji, sportu i humoru

W rolach głównych:

Joan Crawford,
William Haines

— II. —

Świetna komedia z najlepszymi komikami świata:

SLIMEM i ARTHUREM Brajerska Miłość

Początek w dni powszednie o godz. 4 po poł. w soboty, niedziele i święta o godz. 2-jej p.p

KRZYWICE GRUZYCE WYCIERCZNIEMIE

leczony witaminowo wapniowy

BIOCALCOL KLAWE

Dr. med.

H. Rózaner

Narutowicza 9, tel. 128-93

Specjalista chorób skórnych, wenerycznych i moczopłciowych
Przyjmuje od 8-10 i 6-8. Leczenie lampą kwarcową. Oddzielna poczekalnia dla Pań.

Dr. med.

H. GUTSZTADT

akuszer-ginekolog powrócił

Zachodnia 62 (Cegielniana 23), tel. 129-52
przyjmuje od 5-7 pp.

Życie płciowe! Seksualizm!

Redaktor Szyller-Szkolnik, autor prac naukowych, po dokładnym zbadaniu celem rozpoznać i wyznać wydanie Redakcji „Świt”, poleca 10 cennych i pożytecznych książek tylko za 5 zł. 1) Dr. Jozan: „Życie płciowe kobiety”. Poradnik lekarski. 2) Dr. Werner: „Lekarz domowy—masaż”. Leczenie wszelkich chorób. 3) Dr. Misiewicz: „Samogwałt mężczyzn—kobiet”. 4) Dr. Weininger: „Tajemnice kobiet i mężczyzn”. Dr. Korabiewicz: „Choroby weneryczne”. — Dodajemy 5 innych pożytecznych książek, razem 10 książek tylko za 5 zł. — Wysyłamy za gotówkę lub zaliczką pocztową, na wydatki załączyć zł. 1.50 — (można znaczki pocztowe). Ogłoszenie załączyć. Warszawa, Redakcja „Świt” Nowowiejska 32, m. 6. 3215-4

Obwieszczenie

Syndycy Tymczasowi Masy Upadłości firmy „SPÓŁKA AKCYJNA dla HANDLU i WYROBU TOWARÓW JEDWABNYCH i BAWELNIANYCH MAURYCY TAUMAN” na mocy art. 502 K. H. wzywają niniejszem wierzycieli upadłej firmy, aby w terminie 40-dniowym stawili się osobiście lub przez pełnomocnika z dowodami, usprawiedliwiającymi ich wierzytelności, w kancelarii Syndyka Tymczasowego adwokata Edwarda Krukowskiego w Łodzi, przy ul. Nawrot nr. 8, w godz. 5 — 7 p. p. i oświadczyli z jakiego tytułu i do jakiej sumy są wierzycielami upadłej firmy.

Sprawdzenie wierzytelności na mocy art. 503 K. H. nastąpi w obecności Sędziego - Komisarza we czwartek, dnia 23 października 1930 r. o godz. 11 rano w Kancelarii Wydziału Handlowego Sądu Okręgowego w Łodzi (Plac Dąbrowskiego nr. 5).

Syndycy Tymczasowi

(—) Edw. Krukowski
adwokat

(—) Henryk Glicenstein
(Łódź, ul. Ewangelicka 7).

W Łodzi, dnia 11 września 1930 r.

Istniejący od 35 lat

Zakład Optyczno-chirurgiczny SZYMONA URBACHA

w Łodzi, Piotrkowska 33

POLECA:

Okulary i binokle z wyborowymi szklami oraz wszelkie artykuły, w zakresie optyki wchodzące

po cenach konkurencyjnych.

Reperacje szybkie i staranne.

ZAKOPANE PENSJONAT „DIANA“

UL. ZAMOJSKIEGO

POD ZARZ. D-ROWEJ ABRUTINOWEJ
POPRIEDNIEJ KIEROWNICZKI PENSJONATU „ORAWA“

Willa murowana. Komfort. Centralne ogrzewanie. Ciepła i zimna woda w pokojach. Pokoje kąpielowe na każdym piętrze. Telefon 499. Słoneczna weranda. Piękne położenie na leśnej polanie. Wykwintna kuchnia, na żądanie dietetyczna. Ceny umiarkowane.

— Informacji udziela d-rowsa Abrutinowa w Zakopanem —

Dr. med.
Wiktor Ziege
choroby kobiece i akuszerja,
CEGIELNIANA Nr. 19,
tel. 185-31
przyjmuje obecnie codziennie od 2-3 i od 5-6 po poł.

Romana PRASZKIEROWA
absolwentka lipskiego konserwatorium
wznowila lekcje gry fortepianowej
Sienkiewicza 37 m. 38

Dr. med.
A. MILKE
powrócił
Godz. przyjęć 3-5 p.p.
ul. Pabjanicka 50, tel. 183-85

ODCISKI
ZGRUBIANKA INTRUSZ
USIWA BEZ BÓLU, BEZPOWODNIE
BRODAWKI
ZNANY OD 1884 ROKU
KLAWIOL
FABRYKA GUMI I FARMACEUTYKON
A. P. KOWALSKI
WARSZAWA

ZAWIADOMIENIE.

Niniejszem mam zaszczyt zawiadomić, iż wystąpiłem ze spółki „HERSZKOWICZ, SZLACHTUS i BREITSTEIN przy ul. Piotrkowskiej 127 i prowadzę nadal moja

Pracownię okryć damskich i futer w mieszkaniu mojem prywatnem przy ul. ZAWADZKIEJ 8, front 1 piętro.

Stale zaopatrzone w najnowsze modele pal, futer oraz najmodniejsze materiały. Polecając się łaskawym względem Sz. Klijehteki — kreślę się

Tel. 165-32. Wykonanie wykwintne i solidne.

Z poważaniem
P. HERSHKOWICZ, Zawadzka 8.

Ethel Aszpis

wznosiła lekcje języków obcych.

FRANCUSKI
ANGIELSKI
NIEMIECKI

Konwersacja. Literatura. Gramatyka

Zgłoszenia: Sienkiewicza 37, m. 17 od 2-4 i od 7-9, telef. 202-03.

Dr. med. SILBERSTROM

ZIELONA 11
Tel. 143-42

powrócił

Choroby skórne i weneryczne.

elektro-

lisa. Leczenie Lampą Kwarcową.

Przyjmuje od 4 do 8 p. p.

Panie od 4-5. Niedziele od 9-1.

Dla niezamożnych ceny lecznic.

MEBLE LAKIEROWANE NOWOCZESNE

Pokój sypialny 650—zł. Panięski 340—złoty. Wielki wybór urządek kuchennych

Wytwórnia B-ci KOERPEL

Piotrkowska 114 w podwórzu

BACZNOŚĆ !!

Boćlan się zbliża,

czy masz już

blefistną niemowlęcą?

Do nabycia u

L. FRYMERA
Piotrkowska Nr. 75
Filje Piotrkowska 112
Piotrkowska 148

Dr. med. A. Kryński

Chor. skórne i weneryczne
Gabinet Röntgenoleczniczy
Sienkiewicza 34. Tel. 146-10

POWRÓCIŁ
Przyjmuje od 5-7. 7285

DR. E. Sonnenberg

choroby skórne i weneryczne
ZIELONA 8A

powrócił
Przyjmuje od 12-130 po poł. i od 4 do 7 w.

Lek. dent. L. Gecowowa

Przyjmuje w Lecznicy „Vita“
Piotrkowska 45

od 5.30 — 8 w. 259-1

Dr. med. HELLER

Choroby skórne i weneryczne
UL. NAWROT 2
TELEFON 178-39

Przyjmuje do 10 z. i od 4-8 wiecz.
w niedziele od 11-2 po południu

Dla pań spec. od godz. 4-5
po poł. dla niezamożnych
CENY LECZNIC.

MAGAZYN WYKWINTNEGO OBUWIA

L. FRIEDLAND

Łódź, Cegielniana 51, telefon 171-41
poleca na nadchodzący sezon jesienny w wielkim wyborze

Obuwie: Damskie ostatniej kreacji i mody, męskie własnego wyrobu i najprzedniejszych marek
Dzietinne obuwie szkolne

UWAGA: Obuwie marki „CENTRA“ w cenie Zł. 36.90.

Zawodowe Kursy Kierowców Samochodowych

Fr. Grętkiewicza, Łódź

Piotrkowska 111, telefon 175-35.

Specjalny jedyny w POLSCE model komplet SAMOCHODU w przekroju poruszony elektrycznością ułatwia i przyspiesza naukę.

Wpisowe przystępne.
Niezamożnym ustępstwa!

Kancelaria szkoły udziela informacji i przyjmuje zapisy od godz. 9 rano do 8 wiecz.

Budowlana Spółka Akcyjna w Łodzi, Spółka Akcyjna.

Zarząd Budowlanej sp. Akc. w Łodzi, Sp. Akc. zawiadamia wszystkich Akcjonariuszów Spółki:
O Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Spółki, które się odbędzie dnia 14 października 1930 roku o godzinie 16-ej w lokalu Spółki w Łodzi przy ulicy Narutowicza Nr. 16 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) wybór Przewodniczącego, 2) Zmiana Statutu Spółki, 3) Zatwierdzenie kupna nieruchomości, 4) Powiększenie kapitału Akcyjnego, 5) Wolne wnioski.

Akcjonariusze pragnący uczestniczyć w tem Zgromadzeniu winni w myśl par. 26 Statutu najpóźniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć swoje akcje w Zarządzie Spółki, (w biurze Spółki w Łodzi, przy ul. Narutowicza Nr. 16).

W razie niedojścia Zgromadzenia do skutku w pierwszym terminie wskutek niezłożenia dostatecznej ilości akcji, to w myśl par. 17 statutu, następne Zgromadzenie Akcjonariuszów odbędzie się w drugim terminie z powyższym porządkiem dziennym w dniu 29 października 1930 roku o godz. 16-ej w tymże lokalu Spółki, bez względu na ilość obecnych na zebraniu Akcjonariuszów, które to zebranie zgodnie z par. 17 statutu będzie prawomocne.

Akcje złożyć należy w biurze Spółki do dnia 16 października 1930 roku.

Zarząd Budowlanej Sp. Akc. w Łodzi.

Dr. med. A. LANDKOF

chor. wewnętrzne
południowa 15, tel. 138-34

powrócił
przyjmuje od 2-3 i od 7-8.

„IRENIT“

PIOTRKOWSKA 44.

TRUMACZENIA
PRZEPISYWANIE
NA MASZYNE
POWIELANIE
DRUKÓW

Szkoła Tańca Karola Trinkhausa

członka Z. N. Ch. w Polsce i I. U. I. C. w Paryżu

ul. Andrzeja 17, tel. 207-91.

Wycza w grupach i oddzielnie tańce popularne w stylu angielskim i ostatnie nowości Vira i Moochi.

Dr. med. S. Neumark

Moniuszki 5, tel. 170-50

Choroby skórne i weneryczne
Leczenie djatermją, djatermokoagulacją oraz lampą kwarcową
Przyjmuje od 1.30-2.30 i od 5-7

Swiatło zgasiło, motor stanął? dzwoni telef. 170-17 'Pogotowie elektryczne' dyżury przez całą dobę, w w niedziele i święta.
?? Naprawa natychmiastowa ??

Felczer-Masażysta J. Abramowicz

ul. Narutowicza 5, tel. 127-97

Masaże odtłuszczające i lecznicze. (Zła przemiana materji, reumatyzm i artretyzm).

HEMOROIDY
IAN ZAPALNY
KRWAWIENIE
I WEDZENIE
USUWA
HEMORIN
KLAWE

ZAKŁAD LECZNICZO-WYCHOWAWCZY

dla dzieci nerwowych i cofniętych w rozwoju
Dr. Med. W. SPEKTOROWEJ
Łódź, Piotrkowska 224
Tel. 188-03

Do zakładu przyjmowane są dzieci nerwowe, cofnięte w rozwoju i trudne do kierowania od lat 4-14. Stała opieka lekarska, porada specjalistów. Indywidualne wychowanie! — Gimnastyka specjalna, praca w ogrodzie. Nauczania fachu.

PRZY ZAKŁADZIE
PORADNIA PEDOLOGICZNA, badanie inteligencji, badanie lekarskie i t. d.

W.I.Z.O.

Komplety freblowskie

w języku hebrajskim dla dzieci od lat 3-6.

I komplet — (z ogródkiem) ul. Sienkiewicza 26, w lokalu W. I. Z. O.

II komplet — ul. Zakątna 40 mieszkanie p. Weidenfelda.

III komplet — Rzgowska 7, przy organizacji „Bnej Zion“

Informacji udziela sekretariat codziennie od 5-7 wiecz. 8517

Meble

od skromnych do luksusowych najtaniej i na dogodnych warunkach spłaty — tylko Piotrkowska 145 w podwórzu

MASAŻYSTA S. KAJZER

powrócił 8516
Zawadzka 27, tel. 181-09

LOKAL HANDLOWY

6-ciopokojowy, front, parter, natychmiast do wynajęcia. Piramowicza 15, róg Narutowicza tel. 101-34 (9-1, 3-7). Pośrednicy pożądani. 8519

DOGODNE WARUNKI!

Po powrocie z Paryża z najnowszymi modelami przyjmuje wszelką damską garderobę oraz roboty futrzane w najwykwintniejszym wykonaniu z własnych i powierzonych materiałów po cenach konkurencyjnych

M. ROZENBERG

CEGIELNIANA 36, TELEF. 163-97
Lewa oficyna, II-gie piętro.

Dr. med. J. KAHANE

powrócił
Specjalista chorób serca
Radwańska 4 tel. 187-27
Przyjmuje od 5 do 7.

Dr. med. Markowiczowa

Choroby skórne i weneryczne
POWRÓCIŁA
Al. 1-go Maja 37. Tel. 166-35.
Przyjmuje od 9-11 i od 4-8 wiecz.
Gabinet kosmetyki lekarskiej

Doktór W. Łagunowski

Specjalista chorób skórnych, wenerycznych i moczopłciowych przeprowadzi się na ul. Piotrkowską 70 (róg Traugutta) Tel. 51-88.
Przyjmuje od 8.30 do 10.30 rano, od 1-ej do 3.30 pp., od 6 do 8.50 wiecz., w niedziele i święta od 10 do 1-ej

Dr. med. Z. DATYNER

Piramowicza 2 tel. 148-95
Choroby nerek, pęcherza i dróg moczowych
Godz. przyjęć od 9-10 i od 6-8 w.

Dr. J. Polakow

choroby dzieci
przeprowadził się na ul. PIOTRKOWSKĄ 109.
II p. front, tel. 139-75.
Godz. przyjęć od 3-4.30.

Potrzebni chłopcy do sprzedaży gazet.
Bazarna 8.

Dr. med. M. LERNER

spec. chor. dzieci
przyjmuje od 3-5
Zachodnia 64. Tel. 113-09.

Dr. med. S. Warszawski

Kilińskiego 86, tel. 109-23.
powrócił.

MEBLE

Zanim kupisz „STYL” SPÓŁDZIELCZA WYTWÓRNIĘ MEBLI
meble odwiedź „STYL” Narutowicza 4 (dawn. Dzielna) tel. 190-26

Posiadamy na składzie najmodniejsze Sypialnie, Stołowe, Gabinety oraz pojedyncze sztuki. Solidne wykonanie p-g najnowszych zagranicznych modeli. Przyjmujemy zamówienia na wszelkie roboty stolarskie. Proszę przyjść i przekonać się.

„STYL”

MEBLE nowoczesne i stylowe oraz tapicerskie. Kompletne urządzenia i pojedyncze sztuki własnego wyrobu najtaniej i na b. dogodnych warunkach poleca

Nowo utworzony Zakład Meblowy i Tapicerski
Andrzeja Nr. 7,
wejście od Alei Kościuszki.

Ogłoszenie.

Nadzorca sądowy firmy Bracia Wolkowicz w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej Nr. 59, po uprzednim porozumieniu się z Sędzią Komisarzem, działając w myśl art. 4 i 40 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 23 grudnia 1927 r. wyznacza termin sprawdzenia wierzytelności w celu ustalenia listy wierzycieli na dzień 3-go i 4-go października 1930 r. od godziny 10-tej do 2-jej po południu w lokalu nadzorowanej firmy przy ul. Piotrkowskiej Nr. 59.

Wyłożenie listy przyjętych i sprawdzonych wierzycieli nastąpi dnia 30-go października 1930 roku o godz. 11-jej przed południem w Wydziale Handlowym Sądu Okręgowego w Łodzi.

W ciągu 7 dni od daty wyłożenia listy, osoby zainteresowane mogą zaskarżyć postanowienie nadzorca sądowego co do wzięcia lub odmowy wzięcia wierzytelności na listę do Pana Sędziego Komisarza.

Nadzorca Sądowy
Maurycy Blumcwejl,
Nowo-Cegielniana 22, tel. 115-91.

Ogłoszenie.

Magistrat m. Łodzi Wydział Gospodarczy poszukuje od dnia 1 października 1930 r. na stałe kwatery dla oficerów Garnizonu Łódzkiego następujących lokali:

- 5-pokojowych z kuchnią i wygodami
- 4-pokojowych
- 3-pokojowych
- 2-pokojowych
- 1-pokojowych

Właściciele mieszkań, nadających się na kwatery wojskowe, winni składać oferty do Wydziału Gospodarczego ul. Narutowicza Nr. 65, pokój Nr. 8, w terminie do dnia 25 września godziny 12 rano w kopertach zamkniętych.

W ofertach należy podać dokładny adres lokalu, ogólną powierzchnię w metrach kwadratowych, położenie, ilość okien oraz czynsz roczny w złotych.

Kwatery pożądane są w pobliżu Al. Kościuszki, ul. Gdańskiej, Piotrkowskiej, 6-go Sierpnia, 11-go Listopada, Łąkowej, Ogrodowej, Andrzeja i Karolewskiej.

Otwarcie ofert nastąpi w dniu 25 września 1930 roku o godzinie 13-tej w Wydziale Gospodarczym, gdzie można się zapoznać uprzednio z warunkami najmu.

8310

Magistrat m. Łodzi

KOMPLET JĘZYKI OBCE DLA DZIECI
prowadzony syst. MONTESSORI dla dzieci od lat 3 — 7 w godzinach przedpołudniowych pod kierunkiem
W. KAPŁANÓWNY
Przyjmuje się zapisy codziennie od g. 11-2, Traugutta 12, front II p. tel. 122-56. Początek zajęć 3 września.

LAMPY
najnowszych modeli poleca
A. Rejder
Łódź, Piłsudskiego 56
(daw. Wschodnia) tel. 167-64.

PAROWA CHEMICZNA PRALNIA I FARBARNIA

adr. telegr. Kage Łódź ul. Wólczańska 257 Telefon 210-01

ODDZIAŁ

FARBOWANIA I USZLACHTNIANIA FUTER

Polecamy po cenach najniższych każdego rodzaju imitacje nutrietów, oposetów, kun i t. p. w doborowym gatunku i wielkim wyborze, nadające się do konfekcji damskiej i męskiej.

Przyjmujemy wszelkiego rodzaju skórki surowe do wyprawiania i farbowania.

Uszlachetniamy skórki królicze na foki — bibretki, kastory — chinchille i t. p.

Obwieszczenie.

Sąd Okręgowy w Łodzi w Wydziale Handlowym dnia 9 września 1930 r. w sprawie Nr. Z. 246129 postanowił zaocznie: odroczenie wypłat Ch. Wajtrauba uchylić, ogłosić upadłość Chaima Wajtrauba, chwilę otwarcia upadłości oznaczyć na dzień 30 października 1929 r., komisarzem upadłości mianować sędziego handlowego Józefa Racięckiego, a kuratorem adw. Edwarda Krukowskiego, osadzić upadłego w areszcie dla dłużników, nakazać opieczutowanie kantoru, składów, kasy, dokumentów i in. ruchomości upadłego gdziekolwiek się one znajdują, dokonać publikacji wyroku zgodnie z art. 457 K. H., uskutecznić wpis w rejestrze handlowym; wyrok opatrzyć rygorem tymczasowego wykonania i odpis przesłać prokuratorowi Sądu Okręgowego w Łodzi.

Wskutek powyższego wierzyciele i dłużnicy upadłego obowiązani są donieść bezwzględnie Kuratorowi Upadłości adwokatowi Edwardowi Krukowskiemu (Łódź, ul. Nawrot 8) o swoich pretensjach do upadłego oraz o należnościach, które im przypadają, chociażby terminy ich płatności jeszcze nie nastąpiły, a także o wszelkim majątku, sumach pieniężnych i funduszach, należących się od nich upadłemu, bądź też znajdujących się w ich posiadaniu i rozporządzeniu.

Kurator Upadłości

(—) Edward Krukowski, Adwokat

Na mocy art. 476 Kod. Handl. wzywam wierzycieli powyższej upadłości, aby we środę, dnia 24 września 1930 r. o godz. 11 rano stawili się osobiście lub przez pełnomocników w Kancelarii Wydziału Handlowego Sądu Okręgowego w Łodzi celem wysłuchania sprawozdania Kuratora Masy i wyboru kandydatów na Syndyka Tymczasowego.

Sędzia - Komisarz

(—) Józef Racięcki, Sędzia Handlowy.

Łódź, dnia 18 września 1930 r.

Do PP. Pickarzy!

O ile chcecie zadowolnić Waszych Klientów, używajcie tylko oryginalne podwójnie oczyszczone

KAUKASKIE OLEJE SŁONECZNIKOWY I KOTONOWY które zostały uznane za najlepsze, najsmaczniejsze i najbardziej tłuste od innych olejów i masła roślinnego.

Otrzymał można w detalicznej sprzedaży we wszystkich sklepach kolonialnych i składach olejów.

Sprzedaż bezkrowa odbywa się

Two dla Handlu i Przemysłu Sp. z o. o. w Warszawie
„NAFTOCHEM” Oddział w Łodzi
Nowomiejska 4, tel. 101-74

Krawiec **H. BEK** CEGIELNIANA 5
Damski II p. front tel. 118-92 5

Powrócił z Paryża z najnowszymi modelami na sezon jesienny i zimowy. Zamówienia przyjmuje po cenach przystępnych. — — — Specjalista robót futrzanych.

DR. MED.
J. SZMERŁOWSKI
Akuszer-ginekolog
wznowił przyjęcia
PIOTRKOWSKA 17.
Godz. przyj. od 4—7.

Lek.-Dentysta
H. Sznajder
powrócił
Killńskiego 49, tel. 153-08.

Nauczyciel Tańców
Zygmunt Henrykowski
Cegielniana 57, tel. 168-43
powrócił z Paryża i wznowił lekcje tańców najnowszych.
Zapisy do kompletów początkujących, zaawansowanych i pojedynczo od 10 rano do 10 wiecz. 8252-1

Gabinet kosmetyki leczniczej i toaletowej 3248
Absolwentki wydz. lekarsk. uniw. Odeskiego
Z. SZWALBE, Zielona 17.
TEL. 127-99.
Pielęgnowanie cory, usuwanie brodawek, zmarszczek, piegów, węgry i innych defektów. Masaż kosmetyczny. Maski parafinowe, balsamiczne i in. Utrzymywanie włosów i usuwanie łupieżu etc.
UWAGA: Usuwanie bezpowrotne i bez żadnych śladów szpecących włosów wyjątkową metodą.
Godziny przyjęć: od 10—2 poł. i od 4—8 wiecz.

Do akt. Nr. 2253/30

Ogłoszenie.

Komornik Sądu Powiatowego w Łodzi
Jan Rzymowski zam. w Łodzi przy ul. Sienkiewicza 67, na zasadzie art. 1030 U.P.C. obwieszcza, że w dniu 2 października 1930 r. od godz. 10-ej z rana w Łodzi, przy ul. Zeromskiego 46 odbędzie się sprzedaż przez publiczną licytację ruchomości należących do firmy „Przedsiębiorstwo Budowlane Albert Weber” i składających się z pianina oszacowanego na sumę zł. 1.800
Łódź, 9.9.30 r.
Komornik J. Rzymowski

Gabinety Kosmetyki lekarskiej 45
D-rza med. Marji LEWINSONOWEJ
Cegielniana 6, telef. 149-66.
Godz. przyj. dla pań i panów 10—2 i 4—8
Osygnne są następujące działy:
1. chor. skóry i włosów.
2. Beauté
3. Kuracji odmładzających.
4. Masażu (ogólny i miejscowy).
5. Epilacji (electrocoagulacja elektroliza).
6. Elektroterapii (diatermia, d'Arsonvalisaaja, galvanofaradyzacja).
7. Helioterapii (Boentgen, kwarc, sollux, kąpiele świetlne).
8. Chirurgji estetycznej (błizny, żyłki, mlekostacenia, nowotwory i t. p.),
pod kierunkiem chirurga
D-ra Z. LEWINSONA
ordynującego codz. od godz. 1—4

Dr. Donchin
Specjalista chorób oczu
przeprowadził się
na Piotrkowska 90
telef. 221-72.
przyjmuje od 10—1 i od 4—7.30 wieczor.
w niedz. od 10—1 po poł.

FILII NIE POSIADAM !!

FILII NIE POSIADAM !!

KAPELUSZE MĘSKIE

w wielkim wyborze poleca

M. KAPELUSZNIK

Łódź, 11-go Listopada No 8 (dawn. Konstantynowska)

Przetarg

Magistrat m. Łodzi ogłasza pisemny publiczny przetarg na wykonanie w stanie surowym budynku pralni dla kolonii mieszkaniowej na Polesiu Konstantynowskim w Łodzi o łącznej pojemności około 6.000 metr. sześć.

O budowę ubiegać się mogą przedsiębiorstwa i firmy zarejestrowane.

Oferty pisemne na oryginalnych ślepych kosztorysach, całkowicie wypełnionych, odpowiadające zatwierdzonym „warunkom przetargu” — należy składać w Wydziale Budownictwa Magistratu m. Łodzi, Plac Wolności nr. 14, pokój nr. 44, do dnia 30 września 1930 roku włącznie do godziny 11.30, w kopertach podwójnych, zalakowanych pieczęcią firmową, każda z napisem: „Oferta do przetargu, mającego się odbyć w dniu 30 września 1930 roku, na wykonanie w surowym stanie budynku pralni dla kolonii mieszkaniowej na Polesiu Konstantynowskim” i podaniem nazwy oferującej firmy i adresu, z których wewnętrzna będzie zawierała samą ofertę, zewnętrzna zaś, prócz wyżej wspomnianej koperty, powinna mieścić w sobie także dowód złożenia wadium do depozytu Magistratu m. Łodzi w wysokości 5.000.— zł. w gotówce lub innych wartościach, przewidzianych instrukcją o sposobie oddawania i odbierania dostaw i robót, wykonywanych dla Magistratu m. Łodzi, zatwierdzone uchwałą Magistratu nr. 190 z dnia 27 lutego 1930 roku, z wyjątkiem zapisów hipotecznych, które przyjmowane nie będą.

Zwracając specjalną uwagę na pp. 4, 6, 7 § 9 instrukcji, zaznacza się, że na wypadek złożenia wadium w formie listów gwarancyjnych, papierów pupilarnych i weksli, winny one być zgłoszone o 3 dni wcześniej od terminu otwarcia ofert, dla umożliwienia zbadania ich wartości.

Oferty będą otwarte w tym samym dniu, t. j. dnia 30 września 1930 roku, o godz. 12-iej w sali posiedzeń Magistratu przy Placu Wolności 14, pokój 24.

Oferty, nie odpowiadające warunkom przetargu lub złożone po terminie, nie będą rozpatrywane.

Warunki przetargu i załączniki: ślepy kosztorys, warunki techniczne i projekt umowy — można otrzymywać codziennie od dnia 20 września 1930 roku w godzinach biurowych w Wydziale Budownictwa Magistratu m. Łodzi, Plac Wolności nr. 14, pokój nr. 41, za opłatą zł. 10.—. Tamże do przejrzania plany policyjno - budowlane kolonii.

Magistrat m. Łodzi

KRAWIEC DAMSKI

A. GROSMAŃ, Sienkiewicza Nr. 22.
POWRÓCIŁ Z ZAGRANICY

z najnowszymi modelami na sezon jesienny i zimowy. Zamówienia przyjmuje po cenach przystępnych. Wykonanie solidne i punktualne
Pracownia kuśnierska na miejscu.

Wytwórnia trykotów i wyrobów dzianych

C. Kaplan, Piotrkowska 71 w podw. na prawo telefon 206-91

Poleca po cenach fabrycznych

REFORMY jedwabne, kamgarnowe, wełniane, bawełniane
PULOWERY czysto wełniane (Męskie, damskie) ubr. dla dzieci i dziecięce) ci (Rajtuzy)
FIGI, HALKI, KOMBINAJE

Specjalny dział weł. kąpielowych (wszel. deseni) kostiumów oraz sport. majtek na miarę. — Reperacje wszelkich reform i wyr. dzianych uskutecznią się tanio, szybko systemem amerykańskim.

Pamiętaj!

PIÓRO
„AURORA”
NIE ZAWODZI NIGDY

JEN. PRZEDSTAW. NA POLSKĘ i w. m. GDAŃSK
LEOPOLD ZAŁSZUPIN
WARSZAWA, ŻÓRAWIA 4ª TEL. 263-96

Warszawski Teatr Rewji „CHOCHLIK”
pod kier. art. Jerzego Darskiego,
w Kinie Spółdzielni,
Sienkiewicza 40 (Sala zimowa)

Dzisiaj wielka obfitująca w wiele sensacyjnych niespodzianek premiera rewji p. t.

Odwrotna strona medalu

w 2 częściach — 18 obrazach, pióra Dr. Pietraszka, Hemara, Włosta, Włobora, Oldena i Krystjana. Udział biorą: J. Grzybowski, L. Orlińska, Z. Zukowska, W. Boruński, J. Darski, N. Niksarski, M. Popławski, oraz z nowozaangażowanych sił M. Orliński, i para baletowa Jabłońska-Ukleja, pozatem statystki, statystki, chóry.

W programie: inscenizacje, skecze, numery solowe, zespołowe, atrakcyjne i t. p.

Własne dekoracje, kostiumy oraz efekty świetlne. Reżyserja W. Boruński i dyr. J. Darski. Konferencjer: M. Popławski. Dekoracje malował art. mal. W. Nowakowski. Orkiestra pod dyr. C. KANTORA.

Codziennie 2 przedstawienia o g. 7.30 i 9.30, w soboty, niedziele i święta 3 przedstawienia o godz. 5.30, 7.30 i 9.30

Ceny miejsc od zł. 1,30 do 3 zł. Passe-partout oraz bilety wolnego wejścia w sobotę, niedzielę i święta nieważne.

SIWE WŁOSY

PRZYCIEMNIA NATYCHMIAST juvenol

NA KAŻDY ŻĄDANY KOLOR POD GWARANCJĄ NIESZKODLIWY PARYS D'ORIENT WARSZAWA

ANALIZY LEKARSKIE ANALIZY TECHNICZNE

przyjmuje
Laboratorium Chemiczne Dr. chem.
Eugenjusza RITTA
Piotrkowska 126.

Żądajcie wszędzie! Żądajcie wszędzie!
NAJLEPSZYCH NACZYŃ KUCHENNYCH EMALJOWANYCH
marki

i uważajcie na powyższy, wypalony na dnie każdego naczynia znak fabryczny Tow. Akc. Zjednoczonych Zakł. Fabryk Wyrobów Emaljowanych i Metalowych

„SPHINX” w Pradze (dawn. „AUSTRIA”) Gwarantowana odporność na wpływy ognia i kwasów
Wylączna sprzedaż na Rzeczplity Polską i w. m. Gdańsk

Herman L. Grünspan
w ŁODZI, przy ul. POMORSKIEJ 18, tel. 131-18

Ogłoszenie.

Opierając się na Rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 31 sierpnia 1926 roku o zabezpieczeniu podaży przedmiotów powszedniego użytku (Dz. U. R. P. Nr. 61, poz. 527), Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 października 1929 r. o regulowaniu cen przetworów zbóż chlebowych, mięsa i jego przetworów oraz cegły (Dz. U. Rz. P. Nr. 81, poz. 607), Rozporządzeniu Wojewody Łódzkiego z dnia 8 kwietnia 1929 roku, oraz na opinii Komisji do ustalania cen, wyrażonej na posiedzeniu w dniu 8 września 1930 roku — niniejszem podaję do wiadomości mieszkańcom m. Łodzi co następuje:

Uchwałą Magistratu m. Łodzi Nr. 926 z dnia 20 września 1930 roku zostały wyznaczone następujące ceny maksymalne (najwyższe):

Na mięso wołowe, baranie i cielęce za 1 kg.:

w hurcie:		w detalu:	
1 wołowina norm. I gat. zł. 2.25	2 " " II " " 1.82	1 wołowina norm. I gat. zł. 2.55	2 " " II " " 2.15
3 " koszerna I " " 3.15	4 " " II " " 2.46	3 " koszerna I " " 3.65	4 " " II " " 2.95
5 cielęcina normalna " 2.65	6 " koszerna " 2.76	5 cielęcina normalna " 3.00	6 " koszerna " 3.35
7 baranina normalna " 2.75	8 " koszerna " 3.21	7 baranina normalna " 3.15	8 " koszerna " 3.70
		9 wołow. nor. I g. bez kości " 3.20	10 wołow. nor. II g. bez kości " 2.55
		11 połówka wołowa " 3.75	

W myśl par. 10 zacytowanego wyżej Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych winni żądania lub pobierania cen wyższych od wyznaczonych będą ukarani przez władzę administracyjną I-iej instancji według art. 4 i 5 zacytowanego wyżej Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej **aresztem do 6 tygodni lub grzywną do 10.000 złotych**, o ile dany czyn nie ulega surowszemu ukaraniu w myśl innych Ustaw Karnych.

Wyżej wyznaczone ceny maksymalne obowiązują na terenie m. Łodzi od dnia następnego po ogłoszeniu.

Łódź, dnia 21 września 1930 roku
Wiceprezydent m. Łodzi
(—) St. Rapalski

Pierniki i ciastka miodowe
najlepszej jakości
poleca fabryka wafli —
Bracia Schramek w Cieszynie

KAPELUSZE MĘSKIE

w wielkim wyborze.

Najnowsze fasony.

Ceny niższe Poleca

M. RAPAPORT

ŁÓDŹ,

PIOTRKOWSKA Nr. 9.

Zegarek ze złota

amerykańskiego
nie różniący się od prawdziwego
złota 14-o kar.

Tylko zł. 7.95

(zam. zł. 303).

Uwaga. Zegarków naszych nie należy porównywać z innymi tak szumnie reklamowanymi.

Na listowne zamówienia wysyłamy natychmiast elegancki płaski zegarek, chód dziewięcynny, z 8-o letnią gwar., 2 szt. 15.— zł., 4 szt. 29.50, 6 szt. 43.50. Lepszy gat. 10.50, 13.—, 18.—, 24.—, 30.—. Ze świec. cyferblatem 9.50, 12.—, 15.— i 18.—. Zegarek kryty anker z trzema kopertami ameryk. 16.—, 19.—, 24.—, 28.— i 35.—. Zegarki na rękę męskie i damskie ameryk. 15.—, 17.—, 20.—, 24.—, 28.— i 35.—. Łańcuszki z ameryk. złota 2.—, 4.— i 6.— zł. Takież zegarki jak rysunek niklowe: 5.75, 2 szt. 10.50, 4 szt. 20.—, 6 szt. 29.75. Budziki stolowe: 10.50, 12.50 i 14.50. Za kosztą przesyłki płaci kupujący.

Firma POZNAŃSKI, Warszawa,
Nowy Świat 12. — Oddział 26.

ZIMA SIĘ ZBLIŻA

Zaopatrujcie się zawnazu w resztki
towarów zimowych i bieliznianych

W KONSUMIE PRZY WIDZEWSKIEJ MANUFakturZE
Rokicińska 54. Dojazd tramwajem 10 i 16.

Otrzymacie tam również po niezwykle niskich cenach ubrania sportowe, zawodowe, bieliznę damską, stołową i pościelową, materiały wełniane, trykotaże, obuwie, naczynia kuchenne, towary kolonialne i t. p.

Pp. urzędnikom państwowym i komunalnym, będącym członkami kooperatyw i stowarzyszeń, udziela się dogodnego kredytu

Jesionki

Palta zimowe
Garnitury
Uczniowskie garnitury
szynele
Damskie palta

najlepsze wykończenie

Juljusz Rozner

Łódź, Piotrkowska 98 i 160.

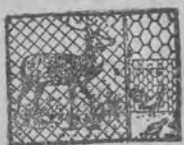

Na dogodnych warunkach!

Wielki wybór wózków dziecięcych krajowych i zagranicznych 15-żek metalowych wysmaczek amerykańskich, materacy wyściełanych materacy oszczędzających „Patent” do meblowych łóżek podług miary. Nabyć można w fabrycznym składzie 3249

„DOBROPOL”

Łódź,
Piotrkowska 75
w podwórzu,
tel. 158-64.

DRUCIANE

Pariany, Plecionki, Tkaniny, Gazy miedzi, do filtrów, „Babite” do robót betonowych, we wszystkich metalach wybiera i poleca

Rudolf Jung

Łódź, Wóloskańska
151, tel. 128-97.

FABRYKA ŚWIEC

„POLO”

właściciel

FRANCISZEK HAWLICZEK

Warszawa, Czerniakowska 203

poleca:

znane patentowane

LAMPKI NAGROBKOWE

„POLO”

w kolorach: białe, zielone, różowe i kremowe

Ulepszone o 100% na rok 1930.

przez zastosowanie

Knotu Metalowo-Bawełnianego
(knot prawie zastrzeżony),

OTO 4 ZALETY

lampek nagrobkowych „POLO”, uzyskano dzięki zastosowaniu knotu metalowo-bawełnianego:

- I. Palą się o 100% dłużej.
- II. Wytrzymują silny wiatr podczas palenia.
- III. Palą się ładnym i równym płomieniem.
- IV. Knotak po roztopieniu się całego materiału nie przewraca się.

ŻĄDAJCIE CENNIKÓW.

Ogłoszenie.

Syndyk tymczasowy masy upadłości firmy „Abel Tobias” — adwokat Henryk Finkstein na mocy art. 502 K. H. wzywa wierzycieli powyższej upadłości: aby w terminie 40-dniowym od daty niniejszego obwieszczenia stawili się osobiście lub przez pełnomocników z dowodami, usprawiedliwiającymi ich wierzycielności w kancelarii jego w Łodzi przy ul. Południowej 2, tel. 1-48-48 w godzinach od 5 do 6 po poł. i oświadczyli z jakiego tytułu i do jakiej sumy są wierzycielami masy upadłości.

Sprawdzenie wierzycielności na mocy art. 503 K. H. nastąpi w obecności Sędziego Komisarza dnia 5 listopada 1930 r. o godz. 10 r. w Sądzie Okręgowym w Łodzi w Wydziale Handlowym przy Pl. Dąbrowskiego Nr. 5, pokój Nr.

Syndyk tymczasowy
adw. HENRYK FINKSTEIN
Łódź, ul. Południowa Nr. 2, tel. 148-48.

Międzymiastowe Transporty
ROBERT THOMAS i S-ka
Piotrkowska 85, tel. 208-31, 106-49.

WYPRZEDAŻ POSEZONOWA!

BEZKONKURENCYJNA FABRYKA
ROWERÓW

„WICHER”

ŁÓDŹ, UL. KILIŃSKIEGO Nr. 96.

Komunikat urzędowy o wygaśnięciu pryszczycy

Zarząd pryszczycy na terenie m. Łodzi zniósł wygasła, wobec czego na podstawie §§ 179 i 181 rozporządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 9 stycznia 1928 roku o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz. Ust. Nr. 19 poz. 167) zarządzenie swe z dnia 23 1930 roku w przedmiocie zwalczania pryszczycy na terenie m. Łodzi uchylam.

Łódź, dnia 20 września 1930 roku.

Wiceprezydent m. Łodzi
(—) S. Rapalski

DŹWIĘKOWE KINO

MIMOZA

KILIŃSKIEGO 178.

Ostatnie 2 dni!

Wielki film śpiewno-dźwiękowy. Bezkonkurencyjne arcydzieło dźwiękowe

Zaklęta Rzeka

W rolach gł.: Ryszard Barthelmess i Betty Compson

Nadprogram: Dodatek dźwiękowy ze słynną śpiewaczką Izą Kremer.

Początek: w soboty, niedziele i święta o godz. 3.30, w dni powszednie o godz. 5.30, 7.30, 9.15

Następny program:

Moralność Pani Dulskiej. Pierwszy polski film dźwiękowy. W rolach głównych

Dela Lipińska i Zofja Betycki

ZIOŁA LECZNICZE

OSKARA WOJNOWSKIEGO

są do nabycia w aptekach i składach aptecznych

„Zioła przeciwko cierpieniom kanału pokarmowego” (rej. Nr. 1149) zn. tow. „Irotan”

„Zioła przeciwko wymiotom oraz atonii żołądka” (rej. Nr. 1148) zn. tow. „Gera”

„Zioła przeciwko chorobom płucnym i błędnic” (rej. Nr. 1153) zn. tow. „Elmisan”

„Zioła przeciwko chorobom nerek i pęcherza” (rej. Nr. 1147) znak tow. „Urafan”

Przedst. na Łódź i Wojew. Łódzkie Ernest Krause, Skład Apteczny Łódź, Główna 69, tel. 106-10.

Brozurki wysyła się na żądanie bezpłatnie.

„Zioła przeciwko reumatyzmowi, artretyzmowi, ischiasowi i podagrze” (rej. Nr. 1150) zn. tow. „Artrolin”

Kapiele Siarkowo-Roślinne (stosują się przy leczeniu: Artretyzmu, reumatyzmu, podagry i ischiasu) (rej. Nr. 1263) zn. tow. „Sulfabal”

„Zioła przeciwko niedomaganiom skrofulicznymi” (rej. Nr. 1152) zn. tow. „Tizan”

„Zioła przeciwko chorobom nerwowym i epilepsji” (rej. Nr. 1151) zn. tow. „Epioblin”

Po 20 gr.

NAJLEPSZE CIASTKA

poleca

CUKIERNIA Z. GOMOLIŃSKIEGO

PRZEJAZD 1, TEL. 133-72 i 200-87

Bogusław Herse

POKAZ NOWEJ KOLEKCJI JESIENNEJ

i przyjmowanie zamówień

W ŁODZI-GRAND HOTEL

22, 23, 24 września 1930

SUKNIE
PŁASZCZE
KAPELUSZE
FUTRA

PONIEDZIAŁEK
WTOREK
ŚRODA

PORADNIA WENEROLOGICZNA

Lekarzy-specjalistów
Zawadzka 1
TEL. 205-38

czynna od 8 rano do 9 wiecz.
11-12) przyjmuję
2-3) kobieta—lekarz
w niedzielę i święta od 9-2 pp.
leczenie chorób
wenerycznych i skórnych

Badanie krwi i wydzielin na
syfilis i tryper.
Konsultacje z neurologiem
i urologiem
Gabinet Światło-leczniczy
Kosmetyka lekarska
Oddzielna poczekalnia dla Kobiet
PORADA 3 Zł. 3236

KLINIKA

Położniczo-chirurgiczna

„SANATO”

Ogrodowa 10, tel. 213-57

I i II klasa

OPIEKA LEKARSKA

nad matką i dzieckiem.

CENY PORODU

na II-jej klasie wraz z zabiegami

200 zł. 4654

Doktor

WOŁKOWYSKI

REGIELNIANA 25, TEL. 126-87

powrócił

Specjalista chorób skórnych
i wenerycznych 6800

LECZENIE ŚWIATŁEM,
DJATERMIA

(Lampa kwarcowa)

Badanie krwi i wydzielin.

Pracuje od 8-2 i od 6-9.

w niedziele i święta od 6-1.

Dla pań od 6 do 7 po poł.

oddzielna poczekalnia.

DR.

St. Bibergal

MONIUSZKI 11

TELEFON 163-22

Choroby skórne i weneryczne,
elektroterapia

Pracuje od 8-10 i od 5-8 w,
w niedz. od 10-12.

Piękne Panie!!!

Najdoskonalsze pod każdym względem
ARTYKUŁY KOSMETYCZNE
krajowe i zagraniczne kupić można
po **CENIE ZNIŻONEJ TYLKO**

W PERFUMERJI J. DRUKER

ZAWADZKA 5, TELEFON 175-92.

UWAGA: Dla pp. urzędników państwowych i komunalnych
specjalny rabat.

Nareszcie: ZABAWKI bez — otrzymuje każdy kupujący pieniądze

czytajmy
uważnie

W „RAJU DZIECIĘCYM”
34. NARUTOWICZA 34.

czytajmy
uważnie

UWAGA: Każdy przy kupnie zabawki otrzymuje 1 bon, przy okazaniu
10-ciu bonów otrzymuje **darmo** ładną zabawkę.

Z powodu zbliżającego się sezonu letniego na miejscu niebawem
wielki wybór przepięknych zabawek po cenach bardzo niskich.

Uwaga! Na miejsce wzorowa klatka lalek. **Uwaga!**

Aha!

Aha!
JASNE KRYSZTAŁ!

uznane niedoścignionej dobroci
poleca

**Browar
Gustaw Keilich Orla**
Żądajcie wszędzie!

Wykinitna
DAMSKA
BIELIZNA

FIRANKI — Story — Kapy — Obrusy najnowsze fasony w
PRACOWNI RĘCZNYCH ROBÓT p. f.
ATELIER PRZEMYSŁU ARTYSTYCZNEGO
Łódź, Piotrkowska 90, tel. 155-90

WSZELKIE
HAFTY

NOWO OTWORZONA MLECZARNIA KRAKOWIANKA

AL. KOŚCIUSZKI 36 róg Andrzeja
poleca świeże masło
sery kremowe własnego wyrobu
po cenach przystępnych.

Do akt.
Nr. 1581 — 30 r.

Ogłoszenie.

Komornik 10-go
rewiru Sądu
Powiatowego w Ło-
dzi, Stanisław
Stopczyński
zamieszkały w
Łodzi przy ul.
11. Listopada 51
na zasadzie
art. 1030 U. P. C.
ogłasza, że w dniu
3 października
1930 r.
od godz. 10 rano
w Łodzi przy ul.
Zgierskiej 74
odbędzie się
sprze-
daż z przetargu
publicznego ru-
chomości, należą-
cych do
Hermána Konrada
i składających się
z mebli
oszacowanych na
sumę Zł. 900.
Łódź, d. 3.9. 30.
Komornik
S. Stopczyński

Do akt.
Nr. 1588 — 1930 r.

Ogłoszenie.

Komornik
Sądu Powiatowego
w Łodzi, Stanisław
Dulkowski zamie-
szkały w Łodzi,
przy ul. Gdań-
skiej 6 na za-
sadzie art. 1030
U. P. C. ogłasza,
że w dniu
30 września 1930 r.
od godz. 10 rano
w Łodzi przy ul.
Żeromskiego 12
odbędzie się
sprzedaż z prze-
targu publicznego
ruchomości, nale-
żących do
Ruchli Gołąb
i składających się
z 2 szał do odzie-
ży i 2 maszyn do
wykończania poń-
croc
oszacowanych na
sumę Zł. 440—
Łódź, 15.9. 30 r.
Komornik
S. Dulkowski

Dr. med.

Sadokierski

Stomatolog-chirurg
choroby zębów, szczęk, dą-
seł, podniebienia, języka i t. d.
regulacja zębów
Rentgen elektroterapia
Odynduje 3-7 7627
ul. Piotrkowska 158. — Tel. 114-20

LECZNICA

lekarzy specjalistów
przy Górnym Rynku
Piotrkowska 294, tel. 122-89
(przy przystanku tramw. pabjanickich
Czynna od 10-jej rano do 7-jej wiecz.
w niedziele i święta do 2-jej po poł.
Wszystkie specjalności i denty-
styka. Kapiele świetlne, lampa
kwarcowa, elektryzacja, Roentgen
szczępienia, anality (moczu, kału
krew, płwocin, wydzielin itd.) Ope-
racje, opatrunki.
Wizyty na miasto. Porada 4 zł.
Porada dentytyczna oraz wene-
rologiczna dla chorób skórnych
i wenerycznych
3 ZŁOTE.

Doktor

KLINGER

spec. chorób wenerycznych,
skórnych i włosów
Andrzeja 2, tel. 132-28
**wznowił
przyjęcia**

Przyjmuje od 9-11 i od 6-8
Od 1-2 w Lecznicy (Piotrkowska 69)

SKŁAD FUTER i Zakład Kuśnierski J. Szwarzman

Narutowicza 42
(sklep frontowy) tel. 166-31.
Poleca gotowe futra damskie i męskie
oraz skórki pojedyncze wszelkiego ro-
dzaju, po cenach przystępnych, na do-
godnych warunkach.
Obejrzenie nie obowiązuje do kupna
Pp. Urzędnikom państw. udzielan
rabatu.

Tea światły „Przedwiośnie”

Żeromskiego 74-76
róg Kopernika. Dojazd tramwajami
6, 8, 9, 16.

Ostatnie 2 dni!

Wyświetlany będzie wielki dramat erotyczno-życiowy ilustrujący tragedję starganej duszy dziewczęcia
brutalność i bezwzględność życia, miłość głęboką do poświęcenia zdolną p. t.

Dziewczę z Karuzeli

Prater słynny z wesołych zabaw i skocznych walców. W rolach głównych: przesłizna, pełna czaru i powabu **Mary Philbin**,
znakomity amant **Norman Kerry** oraz świetny czarny charakter **George Siegman**.

Nad program: Aktualności filmowe.

Orkiestra symfoniczna pod batutą p. A. Ozudnowskiego.

Ceny miejsce: I m. 1.25 gr., II m. 90 gr., III m. 60 gr. — Na pierwszy seans wszystkie miejsca po 60 gr. — Początek seansów
o godz. 4 po poł., w niedziele i święta o g. 2 pp. Ost. seans o g. 10 w. — W salach poczekalni koncert radiofoniczny
Bilety ulgowe w soboty, niedziele i święta nieważne.

Następny program: Cud techniki filmowej „Białe Plekto” W rolach głównych: G. Diesel i Leni Riefenstahl.

L. TRAJSTMAN

PIOTRKOWSKA 81

POLECA:

Przebogaty wybór ostatnio zakupionych w największych domach zagranicznych

PRZEPIĘKNYCH

NAJPRZEDNIEJSZYCH

JEDWABI

WEŁEN

WYTWORNYCH

OKRYĆ DAMSKICH

trykotaży wiedeńskich i paryskich oraz dywany i materiały meblowe deseni modernistycznych.

Zaprasza Sz. Kliencie, celem przekonania się o bezkonkurencyjnych

cenach niższych od dotychczasowych o 35%.

Uprasza się o obejrzenie naszych wystaw dywanów i materiałów dekoracyjnych w dn. 23 i 24 bm.

Dyrekcja Koncertów: Alfred Strauch
Tel. 213-84.

SALA FILHARMONJI

XVI-ty Sezon Koncertowy 1930/31

Piątek, 1930 roku
dnia 3-go października

2-gi Koncert Mistrzowski

KWARTET DREZDEŃSKI

PROGRAM:

RAVEL Kwartet smyczkowy F-dur
BEETHOVEN Op. 74 Es-dur Harfen-
quartett

DVORAK Kwartet smyczkowy Op. 96.

Początek o godz. 8.30 wiecz.
Bilety nabywać można w kasie Fil-
harmonji codziennie od godz. 10.30 r.
do godz. 2-jej pop. oraz od godz. 4-jej
do godz. 7-jej wiecz., a jutro tylko do
godz. 4-jej pop.

Ogłoszenia drobne

CHCESZ OTRZYMAĆ POSADĘ?

Mustsz ukończyć kursy fachowe, korespondencyjne profesora Sekulowicza, Warszawa, Żorawia 42. Kursy wyuczają listownie: buchalterji, rachunkowości kupieckiej, korespondencji handlowej, stenografji, nauki handlu, prawa, kaligrafji, pisania na maszynach, towaroznawstwa, angielskiego, francuskiego, niemieckiego, pisowni, gramatyki polskiej oraz ekonomji. Po ukończeniu świadectwo. Żądacie prospektów. 633-18

BUCHALTERJI

pojedynczej i podwójnej (włoskiej i amerykańskiej) oraz pisania na maszynie gruntownie nauczam za 30 zł. Pisania na maszynie 10 zł. Udzielam również korespondencji i arytmetyki handlowej. Kilińskiego 50, poprzeczna of., I p. (dawnej Cegieniana 55). 471

KOMPLET

firanek do sypialki na 3 metrowe okna z kapą okazjnie do nabycia. Pracownia ręcznych robót, Piotrkowska 90.

PIANINO

zagraniczne okazjnie do sprzedania. Oferty sub. „Piano”.

RYTMIKA dla DZIECI

w wieku przedszkolnym i szkolnym (od 4 do 15 lat) przy 7-kl. Szkole i Zakładzie Freblowskim

Kacnelson - Nachumow
ul. Pomorska 20

Przyjęcia tel. 183-40 Przyjęcia od 4-7 pp. od 4-7 pp.
Przyjmuje się również zapisy dzieci obcych szkół za opłatą zł. 20 mies. Dla dzieci naszej 7-kl. szkoły i przedszkola rytmika **BEZPŁATNA**

FRANCUSKIEGO

lekwj, teorji, konwersacji, korespondencji handlowej udziela dyplom. naucz. gimnazj. Zgłoszenia: od 2-5 po poł. ul. Andrzeja 46, m. 8.

BEZPŁATNIE

Opowiem Ci kim jesteś, kim być możesz. Określę szczegółowo Twój charakter, zdolności, przeznaczenie. Napisz natychmiast imię, rok, miesiąc urodzenia, otrzymasz określenie ważniejszych faktów życia — darmo. Niniejsze ogłoszenie 75 gr. (znaczkę pocztową) na prześyłkę załączyć. Warszawa, Psychografolog Szyller-Szkolnik, Nowowiejska 32. 7917-4

BIZUTERIA,

zegarki na raty, ceny gotówkowe. „Preciosa”, Piotrkowska 123, w podwórzu. 7433-8

BUCHALTERJI

podwójnej nauczam gruntownie (metodą praktyczną) w ciągu 25 lekcji. Cena bardzo przystępna. Uwaga: Gwarancja za samodzielność. Adres: Wólczańska 41, m. 32. 1678-1

PRZYJMĘ

dwóch uczniów na stancję z utrzymaniem. Na żądanie nauka gry fortepianowej. Oferty sub. „Stancja”.

DOBRA SŁUŻĄCA

potrzebna. Zgłaszać się Dr. Urbach Pomorska 10 m. 15.

POSZUKIWANA

typistka do niemieck. koresp. do rywezo na kilka godzin dziennie. Oferty pod: „Typistka” do redakcji nin. pisma.

POKÓJ

frontowy, drugie piętro, duży, umeblowany z wszelkimi wygodami, ewentualnie z korzystaniem sąsiedniego saloniku, nadający się nie tylko jako pokój mieszkalny, lecz też na biuro, lub kancelarię, do wynajęcia. Nawrot 15 m. 6.

ZAWIADOMIENIE.

Po powrocie z PARYŻA z najnowszymi JESIENNYMI MODELAMI sukien wieczorowych i popołudniowych, przyjmuję codziennie Sz. Kliencie od dnia 21 września od godz. 10-7 wiecz.

Z poważaniem

MIRA BUZYN

ul. Zachodnia 23,
miesz. 10, tel. 20-213.

8475

ZAWIADOMIENIE

Właścicielka Pracowni Ubiorów Dziecinnych p. f.

„L'enfant Chic”

ul. Piotrkowska Nr. 181, m. 4, tel. 224-53

zawiadamia o swym powrocie z PARYŻA

POSZUKUJE SIĘ

pokoju na parterze lub I piętrze przy ul. Piotrkowskiej od Południowej do Przejazdu z używalnością telefonu od 8 rano do 9 w. Zgłoszenia z warunkami sub. R. G. do adm. nin. pisma.

POKOJE

umeblowane, bez mebli, biurowe, z klatki schodowej poszukuje i poleca biuro „Polruch”, Al. Kościuszki 27, fr., parter, tel. 141-01.

3 POKOJOWE

piękne mieszkanie z wszelkimi nowoczesnymi wygodami, II-e piętro, w oficynie przy ul. Piotrkowskiej, niedaleko ulicy Narutowicza do odstąpienia od zaraz. Wiadomość: tel. 105-66, od 8-11 i od 2-5. 8541-1

POSZUKUJĘ

fortepianu do ćwiczeń na godziny popołudniowa. Wiadomość tel. — 109-07.

ZAGUBIONĄ

książeczkę wojskową, wydaną przez P. K. U. Jarosław na nazwisko Ozimka Stanisława (Tomaszów)— unieważnia się. 8431-3

PRACOWNIA FUTER

WACŁAWA KAWECKIEGO

PIOTRKOWSKA 113,

TEL. 207-76

wykonywuje wszelkie roboty futrzane, przeróbki i odświeżenia.

2 ŁADNIE UMEBLOWANE

słoneczne, pokoje z używaln. telefonu do wynajęcia. Gdańska 44 m. 24. telefon 215-83.

Sukna

LEONHARDA
BIELSKIE
TOMASZOWSKIE
ANGIELSKIE

poleca po cenach umiarkowanych

Prenumerata miesięczna „Głosu Porannego” ze wszystkimi dodatkami wynosi w Łodzi zł. 5.60, za odosłanie — 40 groszy, z przesyłką pocztową w kraju — zł. 6.50; zagranicą — zł. 10.—

Ogłoszenia za wiersz milimetry 1-szpaltowy (strona 5 szpalt): 1-sza strona 1 zł., w takcie 50 gr. nadesłane po tekście 40 gr.; nekrologi do 150 wierszy 30 gr., wyżej — 40 gr. Zwyczajn. (str. 10 szpalt) 12 gr., Drobne 15 gr. za wyraz; najmniejsze ogłoszenie zł. 1.50 gr. Poszukiwanie pracy 10 gr. za wyraz; najmniejsze zł. 1.20 gr. Ogłoszenia zaręczynowe i zaślubinowe 12 zł. Ogłoszenia zamiejscowe obliczone są o 30 proc. drożej. Firm zagranicznych o 100 proc. Za ogłoszenia tabelaryczne lub fantaz. dodatk. 500/

Bajka o filmie dźwiękowym

„Zagryź wargi — i śpiewaj!”
(Z pewn. filmu dźwiękowego)

Pan dał, w pewnej łaskawej chwili, mowę i dźwięk filmowi; Pan w chwili gniewu, zabrał jeszcze trochę rozumu filmowi, z tej niewielkiej ilości, jaką posiadał. Pochwalone niech będzie imię przemysłu filmowego.

To co uzyskano w owej łaskawej chwili i to, co stracono w chwili gniewu, to, co Pan nawarzył — dając lewą dłoń, a zabierając prawą, — ta zabawka Najwyższego będzie teraz, halasując, śpiewając i mówiąc poprzez aparaty. Kto ma oczy, niech patrzy, kto ma uszy, niech słucha. Amen.

* * *

Co widzimy, co słyszymy? Czy nie wydaje nam się to wszystko niesłychanie znajome? Czy nie widzieliśmy już wszystkiego kiedyś, nie będąc zmuszonymi wysłuchiwać tego jednocześnie? Istotnie, przypomnijcie sobie, skąd to znamy! Znaćcie przecież tę historijkę o biednym małym śpiewaku, w którym tak śmiertelnie zakochał się podłotek z pensjonatu! Czy jeszcze nie wiecie? Więc muszą wam tę całą historję opowiedzieć.

A było to tak: Żył ongiś wielki śpiewak, który śpiewał nie tylko w kabaretach, — nie, wielki śpiewak śpiewał także do płyt gramofonowych. A znów te wszystkie płyty gramofonowe kupowała sobie mała Gretchen, która zupełnie nie znała ani swego papy, ani swej mamy i dlatego była na pensji. A ponieważ Gretchen zakochała się śmiertelnie w głosie naszego wielkiego śpiewaka, prze to grała jego płyty w nocy, bo jak wiadomo na surowej pensji nie wolno tego czynić za dnia, grała zupełnie cichą głębią; a żeby nie zdradzić się z całą pewnością, umieszczała gramofon pod koldrą. Ale, jak to zwykle bywa, jednak ją ktoś usłyszał. Wprawdzie nie przełożona, która już dawno spała w swym łóżku, lecz usłyszała parę jej koleżanek z pensji, które śledziły dźwięki muzyki, a gdy stwierdziły, że pochodzą one z pokoju Gretchen, tak jak były, jedynie w nocnych koszulkach i z nagłymi nóżkami, przekradły się przez korytarz, wpadły do pokoiku Gretchen, która oczywiście strasznie się przeraziła. Uspokoila się jednak szybko, gdy stwierdziła, że były to tylko jej przyjaciółki. Ściąść, nakręcić gramofon, nałożyć płytę wielkiego śpiewaka,

było dziełem paru sekund. Tak grały całą noc: miały rozgorączkowane oczy, robiły głupie miny i wciąż na nowo szeptały do siebie: „Boże, zobaczyć go jeden jedyny raz i potem umrzeć!”

Wielkie pragnienie zostało spełnione szybciej, niż przypuszczały. Następnego dnia, a może tylko to parę dni później, wielki śpiewak przybył naprawdę do tego miasta. Gretchen, pozbawiona oto resztek rozumu, musiała oczywiście być na premierze. Wieczorem, gdy wszystko wskazywało, że pensjonat już śpi, wykradła się, elegancko ubrana, cała w tiulach i prawie bez tchu przysła przed kabaret. Początkowo nie chciano jej wpuścić, po nieważ takie młode dziewczęta nie mogą same wchodzić. Ale wreszcie udało jej się za szerokiemi plecami dwu młodzieńców dostać do środka. Tam po

sadzono ją przy stole z wielu tancerkami, gdyż uważano ją za taką.

Trwożliwie biło jej serduszko w oczekiwaniu wielkiej chwili, a potem zrobiło się na sali mroczno i zjawilo się coś we fraku: to był on, wielki śpiewak, ukochany, dla którego tu przyszła. A on śpiewał, śpiewał, że reflektory nie spadały o mało z sufitu, śpiewał i śpiewał, a Gretchen wraz z pozostałą publicznością, ani na chwilę nie spuszczała oczu z jego warg. Gdy wreszcie spuściła oczy, musiała szybko pędzić do domu. Jednakże los był dla niej życzliwy owej nocy. Bo kogóż ujrzała przed drzwiami? Oto stał przed nią on, ten złocisty, we własnej postaci; szybko doszli do porozumienia, aby pozostać jeszcze ze sobą w miłym nastroju przy szklance piwa.

Gdy Gretchen, całkowicie

nietknięta, wróciła wreszcie na pensję, zdarzyło się w międzyczasie coś okropnego. Z najsurowszą z pośród swych i tak surowych min stała przed nią przełożona, zupełnie tak samo, jak przedtem wielki śpiewak, tylko trochę inaczej. Teraz wybuchło kazanie; powinniście być usłyszani! (na aparaturze Western Electric). A list miała pani przełożona także w ręce, list od papy Gretchen, który potrzebował 20 lat czasu, aby dowiedzieć się o swą córkę. Gretchen natomiast zaczęła straszliwie płakać.

Ale oto musicie się wreszcie dowiedzieć tajemnicy. Wielki śpiewak wogóle nie był wielkim śpiewakiem, lecz wielki śpiewak był małym śpiewakiem, który z powodu pewnej niedyspozycji musiał zastąpić wielkiego śpiewaka, natomiast wielki śpiewak jest papą Gretchen we własnej osobie i

jeśli wielki śpiewak nie będzie miał nic przeciwko temu, aby mały śpiewak uczynił córkę wielkiego śpiewaka żoną małego śpiewaka, wówczas... ha, jeśli wasz rozum sięga tak daleko, aby to zrozumieć, to wiecie także, co wam przed chwilą opowiedziałem!

* * *

— Dziesięć przeciwko jednemu, że to jest film dźwiękowy!
— Głupstwo, człowieku. Film dźwiękowy! Przecież to jest zwyczajna historja kintopowa, jedna z tych, które oglądali moja matka i ojciec, kiedy byłem jeszcze małym pędrakiem!

— Namysł się, stary idjoto, jakdyby istniały już wówczas gramofony! Jak chcesz, możemy się założyć pięćdziesiąt przeciwko jednemu!

— Cicho, dzieci. Kto się chce założyć, ma rację... Jest to naprawdę film dźwiękowy, nazywa się: „Tango dla ciebie” masa ludzi pracowała nad nim w ciągu miesięcy, wiele pieniędzy na to wydano, a tyście muszą się temu przyglądać.

Ale to nie jest jeszcze najgorsze: 80 proc. wszystkich niemieckich filmów tak wygląda!

* * *

Ale cała ta sprawa ma ostatecznie także poważną stronę.

Oczywiście trzeba nowemu wynalazkowi pozostawić czas, póki znajdzie odpowiadającą treść; nie należy zapominać o trudnościach, z którymi musi się liczyć przemysł, nastawiony na szybką rotację pieniędzy. Ale nawet w takim początkowym stadium nie można dopuścić, aby niezrównany instrument używany był codziennie, jako środek ogłupiania, i tym wynikiem, że wprowadza się ludzi w błąd, że zaciemnia się ich umysł, że wpędza się ich w ramiona ciemnej reakcji. Inaczej możnaby wreszcie powiedzieć, co dałoby się także socjologicznie uzasadnić: kraj, który produkuje takie filmy dźwiękowe, zasługuje na takie partje polityczne i takie parlamenty, zasługuje, aby jego lud szedł ponownie do urny wyborczej w stanie nie dającego się skontrolować ociemnienia, zasługuje, aby znajdował się pod otwartym panowaniem reakcji kulturalnej, zasługuje, aby Stahlhelm..

Cicho: Zagryź wargi i śpiewaj!

E. BURGER.

Berlin, we wrześniu

Jeńcy Białej Wyspy

Dziennik Strindberga odsłania tajemnice tragedji podbiegunowej

Na pokładzie żaglowca „Isbeyrn”, który odnalazł na Wyspie Białej zwłoki trzeciego towarzysza wyprawy Andree’go, znajduje się kilku korespondentów pism niemieckich. Donoszą oni o każdym szczególe tej interesującej wyprawy. Ostatnia relacja jest nie tylko sensacyjna, znaleziony bowiem dziennik Strindberga udało się częściowo odczytać.

Ostatni zapis w dzienniku widnieje pod datą 17 października 1897 roku. Dziennik zaczyna się od szczegółowego opisu lotu balonem „Oern”. Balon opuścił się na ziemię pod 83 stopniem szerokości północnej dnia 14 lipca o godzinie 7 minut 30 rano. Po wylądowaniu podróżnicy zbudowali sanie i 19 lipca zabito pierwszego niedźwiedzia. 22 rozpoczęli wędrówkę na południe.

Dnia 27 lipca, czyli po pięciu dniach marszu, podróżnicy porzucili 150 klg. prowizji, niosąc pozostałe 140 klg. W dniu 1 sierpnia zrobiono 8 klm., 2-giego dalsze 2 mile, dopiero w dniu 11 sierpnia osiągnięto 82 stopień szerokości północnej. W tymże czasie zauważono silne posuwanie się lodów.

W dniu 22-go sierpnia zanotowano 7 stopni poniżej zera. Siódmego września przekroczono 81 stopień szerokości północnej, a dwunastego po raz pierwszy zdecydowano się wprowadzić normę posiłku. Każdy z podróżnych miał otrzymywać po 675 gramów jedzenia na dobę i dwukrotnie gorący napój. W chwili gdy wprowadzono po-

dział na racje żywnościowe ogółem posiadano 69 klg. prowizji i Andree obliczał, że powinno im wystarczyć na trzy tygodnie. W dniu 16 września zrobiono próbę marszu przez lody. Próba się udała. W ciągu dnia podróżnicy dotarli do lodowców Wyspy Białej. Z radości postanowiono urządzić ucztę. Menu było bardzo wyszukane, jak na stosunki podbiegunowe. Pieczyście z fok, wątróbka, chleb z masłem, ciastka i syrop malinowy. Oprócz tego wypito butelkę portwenu, którą podróżnicy otrzymali w podarunku od króla szwedzkiego.

Hinduska prorokini

TERFREN LAILA

o której misji berlińskiej pisaliśmy w tych dniach.

Uczę zakończono toastem na cześć króla i odśpiewaniem szwedzkiego hymnu. Nad obozem powiewał sztandar szwedzki.

Niebawem potem rozpoczęła się tragedia. Biała Wyspa uwięziła Andree’go i jego towarzyszy. Lody popłynęły uniemożliwiając dalszą drogę.

Pod datą 2-go października Strindberg notuje: „Sytuacja poważna”, 5-go października — „Jesteśmy niewolnikami wyspy”, 6-go — „Rozpoczęła się śnieżna burza”.

Oprócz dalszych poszukiwań, które prowadził żaglowiec „Isbeyrn”, w Tromsø pracuje specjalna komisja ekspertów, która rozpoczęła badania załogi „Bratvaag” i uczestników ekspedycji d-ra Horna. Komisja ekspertów uważa za dowiedzione, iż balon Andree’go utrzymywał się w powietrzu 64 godziny i wylądował pomyślnie na miejscu, obranem przez podróżników.

Po wylądowaniu podróżnicy rozpoczęli marsz na południe. Narazie sytuacja nie wydawała im się groźna. Dopiero po ośmiu tygodniach marszu wprowadzili oni wydziałanie żywności w określonych porcjach. Położenie ich pogorszyło się dopiero, gdy znaleźli się na Wyspie Białej. Obóz zniszczyła śnieżnica. Wszystkie dane świadczą, iż żaden z podróżników nie chorował na cyngę, aczkolwiek brak odpowiednich medykamentów i jednostajne jedzenie w znacznym stopniu musiały przyczynić się do zmniejszenia odporności ich organizmów na chłód i trudy.

ZYGMUNT LEWARTOWICZ.

KOKAINA

Bywają książki, od których podczas czytania nie sposób się oderwać; czytelnik zapomina o przestrzeni i czasie, całkowicie pochłonięty treścią i formą utworu. Napięcie zaciekawienia trwa przez cały przeciąg czytania, lecz z chwilą, gdy książka została ukończona, odkładamy ją, zainteresowanie opadło do minimum — może za miesiąc, a może i wcześniej, zapomnimy tytuł książki, albo i autora.

Do tego rodzaju książek należy tak bujnie rozkwitła ostatnio literatura sensacyjna i kryminalna. Dzięki odpowiedniej strukturze i znajomości psychologii ludzkiej — autor tego genre'u osiąga zamierzony wynik: przykuwa uwagę czytelnika aż do końca.

A bywają książki inne, których magiczna siła trwa i po ostatniej karcie. Czytelnik trzyma przeczytaną książkę i nie jest zdecydowany odłożyć ją na półkę, trudno się rozstać ze światem, który roztoczył autor, mimo, że świat ten nie zawsze jest piękny i pogodny.

Do tego rodzaju książek należy „Kokaina” Pitigrilliego, tak osławionego ostatnio włoskiego belletrysty. O „Kokainie” nie można powiedzieć, że jest to rzecz piękna lub ohydna, zajmująca lub przelądowa na aforyzmami; o ile chce się określić książkę tę lakonicznie, to powiem, że książka ta jest straszna w dosłownym znaczeniu tego słowa, nie zaś pojętego jako synonim określenia „bardzo zła”.

Książka ta jest straszna, gdyż ukazuje nam życie w tak wielkiej ohydzie, że przed obrazem roztoczonym przez autora, stajemy zdrętwiali. Wrodzony optymizm stara się nam nasunąć wątpliwości co do prawdy, zawartej na stronach „Kokainy”, lecz instynkt rzeczywistości ponuro potakuje głową i mówi: „to prawda”. I właśnie dlatego, że wyczuwamy, iż „Kokaina” — to prawda, książka ta wstrząsa nas dreszczem zgrozy.

Możliwe, że gdyby nam ktoś opowiadał z patosem o rzeczach podobnych, o jakich mówi Pitigrilli, nie uwierzylibyśmy — ale Pitigrilli, opowiadając nam rzeczy dziwaczne, nie prosi, aby mu wierzyć, kpi, cynicznie przyznaje się w niektórych miejscach, że żęgał, a jednak wierzymy mu; z zapartym oddechem śledzimy rozwój wypadków, obawiamy się okropności, jakich jeszcze nie znamy, jakie przekraczają naszą wyobraźnię; okropności te opowiada nam Pitigrilli spokojnie i bez wzruszenia... i wierzymy mu i przeżywamy książkę wraz z autorem.

Z kilku powyższych zdań

czytelnik, nie znający Pitigrilliego, przypuszczałby, iż twórczość jego podobna jest do twórczości Edgara Poe lub Hansa Ewersa, którzy czytelnika wyraźnie straszą, dążąc do wytworzenia nastroju zgrozy. Pitigrilli nie straszy, Pitigrilli kpi ze swych bohaterów, kpi z czytelnika, utrzymuje swe powieści i nowele w tonie lekkim Guy de Maupassanta lub Czechowa, a mimo to pokazuje nam w krzywym zwierciadle całą nagą zgrozę życia. Systematycznie z manjackim uporem zdiera on szaty złudzenia z codziennych przejawów życia. Po kolei w utworach swoich obnaża ciała ludzkie z szat zewnętrznych; nie poprzestaje na tem, ciała te obdziera ze skóry, potem z mięsa; pozostaje kościotrup bezczelny w swej nagości, a czytelnik czeka jeszcze dalszych obnażeń.

Okropną jest treść życia w oświeceniu Pitigrilliego, okropne jest życie, gdyż nie ma ono żadnej treści. Życie w pojęciu Pitigrilliego — to wyłącznie granarządów płciowych i związana z tem błaga i obłuda. Do tego wspólnego mianownika podciąga Pitigrilli wszystko, co się na świecie dzieje; gdy ustaje „działalność płciowa”, ustaje życie, na arenie obracają się bezduszne manekiny.

„Poza działalnością seksualną nie pozostaje w życiu nic” — oto kwintesencja filozofii Pitigrilliego, oto taran, którym rozbija on wszystkie uczucia i zjawiska, które są dla człowieka drogim i wzniosłym; pod udzieniem tego taranu pada: zmiażdżona miłość, przywiązanie, poczucie obowiązku, zamiłowanie do pracy; bezlitośnie obdziera on z osłony tajemni-

chości śmierć, jako pojęcie mistyczne, plugawi pamięć zmarłych, powodując Maud do wysuszenia listu do nowego kochanka popiołem z urny biednego Tito, który przed kilkoma godzinami został spalony w krematorium.

„Kokaina” — to powieść o kobiecie — samce Maud, nie znającej innych uczuć, aniżeli seksualny poryw, który trwa nieprzerwanie w niej przez cały przeciąg powieści. Bohater tej powieści Tito Arnaudi jest typem wykołajca poszukiwacza przygód, jest młody, piękny, ma tutej i rozpoczyna karierę. Dla redakcji amerykańskiego dziennika pisze o kokainie. W tym celu poznaje paryskie spelunki, gdzie półprzymocni ludzie wyciągają głodnie ramiona za szczyptą białego proszku, który daje im szczęście i ukojenie. Tito przyjmuje udział w „Białej mszy”, urządzonej przez miljo-

nerkę — ormiankę Kalantan w jej przepysznym pałacu. Tu Pitigrilli maluje nam wyuzdanie degeneratów międzynarodowych, pokazując arcyciekawą galerję typów. W tem klebowisku namiętności zbliża się Tito z Kalantan, u której jest jednym z kolejnych kochanków. Tito jest typem, dla którego Pitigrilli ma jednakże pewien sentyment, mimo dążenia w swoich utworach do wyzbycia się wszystkich sentymentów.

Ani Kalantan, namiętna i wyrafinowana kochanka, ani kokaina, „proszek snów najpiękniejszych i zjaw”, nie zwalczają Tito; namiętności te niezdolne są wezwać się w rdeń jego mózgu; jest on człowiekiem nawskroś zdrowym i szal ormianki i białego proszku są zbyt słabe, aby zniszczyć treść jego jaźni. Lecz oto na drodze jego życia staje kobieta, która będzie jego przeznaczeniem. Jest to „tancerka we fraku”, Maud, kobieta bez żadnych względów, kobieta samica, posiadająca piękne ciało. Bez troska, bez talentu, bez aspiracji, Maud ma w sobie potęgę kobiecego ciała, potęgę, którą Pitigrilli przedstawia jako narkotyki, mocniejszy od opium i morfiny, działający silniej, aniżeli haszysz lub eter. Tito nazwał Maud „Kokainą”. I „Kokaina” w powieści Pitigrilliego przestaje być lotnym białym proszkiem, dającym cudowne złudy, kokainą jest Maud, najsilniejszy z narkotyków, mająca piękne, białe ciało...

I kokaina — Maud oszalała Tita, tak silnie, jak nie zdołały uczynić tego inne narkotyki; Tito staje się ofiarą swej namiętności, tem straszniejszej, że przyłączyła się

do niej zazdrość i chęć wyłącznego posiadania pożądanej kobiety. Lecz Maud nie zna sentymentów, jej natura jest zwięzła, nie ogląda się ona za siebie, idzie naprzód ku nowym ciałom męskim, które jej płacą, albo którym ona płaci. Tito poza oślepiającą go namiętnością nie znajduje już żadnych wartości w życiu, myśli jego szuka rozwiązania: klasztor lub samobójstwo. Wybiera to drugie. Ale nawet to samobójstwo Pitigrilli odziera z uroku bohaterskiego gestu wyrzeczenia się życia; dzięki ciekawemu pomysłowi przeistacza autor samobójstwo w mord dokonany przez lekarzy.

Właśnie w chwili, gdy Tito umiera, zmęczony scenami legalnego mordu, gdy przez mylną ddiagnozę uśmiercają człowieka, czytelnik przypuszcza, że wraz ze śmiercią bohatera kończy się ta ohyda życia, tak jaskrawo odmalowana na kartach „Kokainy”, czytelnik chce już acz z bólem, jednak z pewną ulgą odetchnąć — gdy tu po ohydzie życia następuje ohyda śmierci: Kosztorysy szczegółowe obrządku pogrzebowego, płotki, które jak robactwo oblegają jeszcze ciepłe zwłoki; stypa w modnej restauracji, w której udział bierze Kokaina — Maud i serdeczny przyjaciel zmarłego Nocera, który za dni kilka będzie kochankiem nienasyconej hetery, a wreszcie kulminacyjny punkt — osuszenie listu do kochanka popiołami Tita.

Książka skończona wypada z ręki, a jednak zapomnieć o niej trudno. Trudno zapomnieć o obrazie życia, odartego ze wszystkich złudzeń... Rzecz napisana jest z nieprzeciętnym talentem, struktura powieści pięknie zbudowana, styl jaskrawy, żyjący tysiącem barw, śmiały, chwilami nawet bezczelny, fabuła przetykana mnóstwem aforyzmów oryginalnych i często bardzo trafnych. Przez swoje niepoohamowane słownictwo, spotyka się Pitigrilli często z zarzutami uprawiania pornografji. Zarzut ten jest niesłuszny. Forma Pitigrilliego jest w całkowitej harmonji z treścią i wprost trudne jest do pomyślenia, jaką karykaturę przedstawiałyby utwory włoskiego pisarza, odziane w szatę wskazywaną przez świętoszków.

Utwory te wówczas straciłyby swój charakter i byłyby konglomeratem niekonsekwencji.

Nie byłby artystą Pitigrilli, gdyby mając odwagę tak potężnie obnażać życie, zawahał się choć na chwilę przed obnażaniem słów.

Kard. Pacelli

sekretarz stanu państwa Watykańskiego.

Poduszki na głowach

Profesor Picard (na prawo) i asystent jego Kipler, wybierają się jak wiadomo, w najbliższych dniach w podróż specjalnym balonem na wysokość 16000 metrów. Na wypadek lądowania nieszczęśliwego, uczeni ci zaopatrzyli się w specjalne nakrycia głowy, które składają się z koszy, wypełnionych poduszkami.